2-7 Kasım 2021

LIVE Online

OTİZM ENSTİTÜSÜ

Otizm Araştırmaları Derneği

ULUSLARARASI OTİZM KONGRESİ

BİLDİRİ KİTABI

www.otizm2021.com

İÇİNDEKİLER;

	Sayfa
Davet	3 - 4
Kurullar	5 - 7
Kongre Programı	8 - 15
Sözlü Bildiri Programı	16 - 17
Konuşmacı Özetleri	18 - 32
Sözel Bildiriler	33 - 85

Son yapılan araştırmalara göre yaklaşık **her 54 çocuktan biri** otizm tanısı almaktadır. Kesin sayı bilinmemekle birlikte ülkemizde her yıl yaklaşık 15 bin çocuğun otizm riski ile dünyaya geldiği tahmin edilmektedir. Otizmden etkilenmiş toplam birey sayısının ise **bir milyonun üzerinde** olduğu düşünülmektedir. Otizm sadece bireyin kendisini değil; ailesini, yakın çevresini ve toplumsal yaşamı da etkileyen özelliklere sahiptir. Bu nedenle gerek otizmden etkilenmiş bireylerin gerek ailelerin gerekse uzmanların karşı karşıya kaldığı pek çok sorun ve zorluklar bulunmaktadır.

Karşılaşılan sorunların belirlenmesi ve olası çözüm yollarının oluşturulması için alanda çalışan araştırmacıların ve uygulamacıların bilgi alışverişinde bulunmaları önemli bir gereksinimdir. Bu gereksinimlerden hareketle **2-7 Kasım 2021** tarihleri arasında **Uluslararası Otizm Kongresi** düzenlenecektir. **Uluslararası Otizm Kongresi'**nin temel amacı otizm konusunda çalışan farklı disiplinlerden bilim insanlarını bir araya getirerek alanda yaşanan zorlukların, sorunların ve çözüm önerilerinin tartışılacağı bilimsel bir zemin oluşturmaktır. **İki yılda bir** düzenleyerek **Uluslararası Otizm Kongresi**'nin sürekliliği olan bilimsel bir platform olmasını hedeflemekteyiz.
Uluslararası Otizm Kongre programı otizmde son gelişmelerin ele alınacağı paneller, ikili konferanslar, sözel bildiriler, poster sunumları ve atölyelerden oluşmaktadır. Çevrimiçi (online) olarak gerçekleştirilecek ve 6 gün sürecek olan **Uluslararası Otizm Kongresi**'ne otizm alanında tanınmış **5 kıtadan 60'ın üzerinde** davetli bilim insanı katılacaktır. Deneyimlerini, araştırmalarını panel ve ikili konferanslarda paylaşacaklardır. Kongreye katılacak 30'a yakın davetli uluslararası konuşmacının konuşmaları **anında tercüme** yapılarak Türkçe'ye çevrilecektir.

Sözel ve poster bildiri oturumları daha önce yayınlanmamış özgün araştırma sonuçlarının sözlü ve poster olarak sunulacağı oturumlardır. Burada sunulan bildiriler Kongre Bilim Kurulu tarafından değerlendirilecek ve seçilen **en iyi üç araştırmaya** ödül verilecektir. Bilimsel çalışmalarına katkı sağlamak amacıyla da genç araştırmacılar için Kongre **Katılım Bursu Programı** oluşturulmuştur. **6 Kasım 2021 Cumartesi** günü gerçekleştirecek olan **Değerlendirme Toplantısı**'nda 5 gün boyunca sunulan bilgiler ışığında ülkemiz için araştırma ve uygulama boyutunda bir yol haritasının oluşturulması hedeflenmektedir. Kongre programının son günü olan **7 Kasım 2021** Pazar ise özellikle alanda çalışan uzman, uygulayıcı ve ailelerin uygulamaya ilişkin bilgi edinmelerine yönelik **9 atölye** düzenlenecektir.
Yaklaşık bir hafta boyunca oldukça yoğun bir programla devam edecek **Uluslararası Otizm Kongresi**'nde otizm, erken yaş dönemi belirtilerinden

erişkin dönem sorunlarına, tuvalet eğitiminden sosyal beceri eğitimine, genetik ve beyin araştırmalarından sınıf içi uygulamalara tüm yönleriyle ele alınacaktır. Otizm üzerine çalışan farklı disiplinlerdeki (psikiyatri, pediatri, nöroloji, özel eğitim, psikoloji, ergoterapi, fizyoterapi, dil ve konuşma terapisi, spor eğitmenliği, psikolojik danışma ve rehberlik) uzmanların bir araya geleceği Uluslararası Otizm Kongresi'ne alanda çalışan uzmanları, araştırmacıları, uygulamacıları, aileleri, öğrencileri ve politikacıları davet etmekten büyük mutluluk duyuyoruz.

Uluslararası Otizm Kongresi'nde sizleri de aramızda görmek dileği ile…

Prof. Dr. Tevhide Kargın

Doç. Dr. Sabri Hergüner

Kurullar

Başkanlar	
Prof. Dr. Tevhide Kargın	Doç. Dr. Sabri Hergüner

Düzenleme Kurulu
Prof. Dr. Tevhide Kargın
Doç. Dr. İ. Birkan Güldenoğlu
Doç. Dr. Sabri Hergüner
Dr. Öğr. Üyesi Deniz Akdal
Öğr. Gör. Dr. Reşat Alatlı
Arş. Gör. Dr. H. FerşatTaşlıbeyaz
Arş. Gör. Abuzer Dalga
Arş. Gör. Hilal Gengeç
Arş. Gör. Merih Toker

Ulusal Bilim Kurulu
Prof. Dr. Ahmet Konrot (İstanbul, Türkiye)
Doç. Dr. Aydan Aydın (İstanbul, Türkiye)
Doç. Dr. Alev Girli (İzmir, Türkiye)
Uzm. Dr. Arzu Hergüner (Ankara Türkiye)
Prof. Dr. Atilla Cavkaytar (İstanbul, Türkiye)
Doç. Dr. Ayten Düzkantar (Eskişehir, Türkiye)
Dr. Bahar Keçeli Kayısılı (Tennessee, ABD)
Prof. Dr. Barış Korkmaz (İstanbul, Türkiye)
Prof. Dr. Binyamin Birkan (İstanbul, Türkiye)
Prof. Dr. Elif Tekin İftar (Eskişehir, Türkiye)
Prof. Dr. Funda Acarlar (Gaziantep, Türkiye)
Dr. Öğr. Üyesi Gökhan Töret (Ankara, Türkiye)
Prof. Dr. Gonca Bumin (Ankara, Türkiye)

Prof. Dr. İbrahim H. Diken (Eskişehir, Türkiye)
Prof. Dr. İlknur Maviş (Eskişehir, Türkiye)
Prof. Dr. Mehmet Yanardağ (Eskişehir, Türkiye)
Doç. Dr. Meral Çilem Ökcün Akçamuş (Ankara, Türkiye)
Prof. Dr. Meral Topçu (Ankara, Türkiye)
Prof. Dr. Mintaze Kerem Günel (Ankara, Türkiye)
Prof. Dr. Müdriye Bıçakçı (Ankara, Türkiye)
Prof. Dr. Onur Kurt (Eskişehir, Türkiye)
Prof. Dr. Özgür Öner (İstanbul, Türkiye)
Prof. Dr. Rüya Güzel Özmen (Ankara, Türkiye)
Prof. Dr. Özlem Diken (Eskişehir, Türkiye)
Doç. Dr. Salih Rakap (Samsun, Türkiye)
Doç. Dr. Savaş Yılmaz (Yalova, Türkiye)
Prof. Dr. Selda Özdemir (Ankara, Türkiye)
Doç. Dr. Seray Olcay (Ankara, Türkiye)
Prof. Dr. Serhat Odluyurt (Eskişehir, Türkiye)
Doç. Dr. Sezen Köse (İzmir, Türkiye)
Prof. Dr. Sezgin Vuran (Eskişehir, Türkiye)
Dr.Öğr. Üyesi Yusuf Akemoğlu (Düzce , Türkiye)
Uluslararası Bilim Kurulu
Prof. Dr. Amanda Richdale (Melbourne, Avust.)
Dr. Andy Shih (Autism Speaks, ABD)
Doç. Dr. Angela Scarpa-Friedman (Virginia, ABD)
Doç. Dr. Brenna Burns Maddox (Carolina, ABD)
Doç. Dr. Brooke Ingersol (Michigan, ABD)
Prof. Dr. Catherine Lord (California, ABD)
Prof. Dr. Cathleen Piazza (Rutgers, ABD)
Prof. Dr. Connie Kasari (California, ABD)
Prof. Dr. Cory Schulman (Kudüs, İsrail)
Prof. Dr. Eric Fombonne (Oregon, ABD)
Prof. Dr. Geraldine Dawson (Duke, ABD)
Prof. Dr. Jan Buitelaar (Nijmegen, Hollanda)
Prof. Dr. Jeremy Veenstra-Vander Weele (NY, ABD)

Doç. Dr. Joanna Lomas Mevers (Atlanta, ABD)
Doç. Dr. Karen E. Bearss (Seattle, ABD)
Prof. Dr. Kerim Munir (Boston, ABD)
Prof. Dr. Kevin Pelphrey (Virginia, ABD)
Prof. Dr. Mohammad Ghaziuddin (Michigan, ABD)
Prof. Dr. Naoufel Gaddour (Monastır, Tunus)
Doç. Dr. Nathan Call (Atlanta, ABD)
Prof. Dr. Ofer Golan (Cambridge, İngiltere)
Prof. Dr. Peter Mundy (California, ABD)
Doç. Dr. Roma Vasa (Maryland, ABD)
Prof. Dr. Rebecca Landa (Maryland ABD)
Prof. Dr. Petrus de Vries (Cape Town, G. Afrika)
Prof. Dr. Samuel L. Odom (N. Carolina, ABD)
Prof. Dr. Susan White(Alabama, ABD)

ULUSLARARASI OTİZM KONGRESİ
2 – 7 KASIM 2021

2 KASIM SALI

15:30 – 16:00	Açılış Konuşmaları 'Otizm Yaşam Boyu Onur Ödülü'
16:00 – 16:45	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. İbrahim Halil Diken,** Anadolu Üniversitesi **Prof. Dr. Rebecca Landa,** Kennedy Krieger Institute Otizmde bilime dayalı gelişimsel bir erken müdahale yaklaşımı (A developmental science-informed approach to early ınterventıon in ASD)
16:45 – 17:30	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Binyamin Birkan,** Biruni Üniversitesi **Prof. Dr. Geraldine Dawson,** Duke Center for Autism and Brain Development Otizmin erken tanı ve erken müdahalesinde yeni yaklaşımlar (Novel approaches to early autism screening and intervention)
17.30 – 17:45	ARA
17:45 – 18:30	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Elif Tekin İftar,** Anadolu Üniversitesi **Prof. Dr. Samuel L. Odom,** UNC Frank Porter Graham Child Development Institute Otizmi olan çocuk ve gençlerde kanıta dayalı uygulamaların tanımı ve kullanımı (Identification and use of evidence-based practices for children and youth with autism)
18:30 – 19:15	**Oturum Başkanı: Doç. Dr. Sabri Hergüner,** Hergüner Terapi **Doç. Dr. Brenna Burns Maddox,** The Children's Hospital of Philadelphia / CHOP - Center for Autism Research Otizmi olan çocuk ve gençlerde eşlik eden psikiyatrik durumlar (Co-occurring psychiatric conditions in children and youth with ASD)
19:15 – 19:30	ARA
19:30 – 20:15	**Oturum Başkanı: Doç. Dr. Sabri Hergüner,** Hergüner Terapi **Prof. Dr. Cory Schulman,** The Autism Center Kızlarda otizm: Tanıma, tanılama ve müdahale (Girls with autism: Identification, diagnosis and intervention)

20:15 – 21:00	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ahmet Konrot,** Üsküdar Üniversitesi **Prof. Dr. Catherine Lord,** Semel Institute of Neuroscience and Human Behavior 2 yaşından 30 yaşına Otizm (Autism from 2-30 ages)
3 KASIM ÇARŞAMBA	
09:00 – 10:00	**Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Deniz Akdal,** Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sözel Bildiriler **Detaylı sözel bildiri programı için tıklayınız**
10:00 – 11:45	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ahmet Konrot,** Üsküdar Üniversitesi **Prof. Dr. Ahmet Konrot,** Üsküdar Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğunun yönetiminde dil ve konuşma terapistinin rolü **Prof. Dr. Funda Acarlar,** Hasan Kalyoncu Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda dil gelişimi **Prof. Dr. İlknur Maviş,** Anadolu Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğunda erken dönem dil ve konuşma değerlendirmesi
11:45 – 12:00	ARA
12:00 – 13:15	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Barış Korkmaz,** Cerrahpaşa Tıp Fakültesi **Prof. Dr. Barış Korkmaz,** Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Otizm spektrum bozukluğunda tekrarlayıcı davranışlar **Doç. Dr. Sezen Köse,** Ege Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda duyusal hassasiyet
13:15 – 13:45	ARA
13:45 – 15:30	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Hatice Bakkaloğlu,** Ankara Üniversitesi **Prof. Dr. Selda Özdemir,** Hacettepe Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğu olan çocukların ortak dikkat becerilerinin desteklenmesi ve ODSİ Erken Müdahale Programı **Prof. Dr. Müdriye Bıçakçı,** Ankara Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğunda oyunun gücü **Doç. Dr. Meral Çilem Ökcün Akçamuş,** Ankara Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda oyunun desteklenmesi

15:30 – 16:00	ARA
16:00 – 16:45	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Rüya Güzel Özmen,** Gazi Üniversitesi **Prof. Dr. Jeremy Veenstra-Vander Weele,** Colombia University Otizm spektrum bozukluğunda yeni tedavilere doğru (Pathways to new treatments in autism spectrum disorder)
16:45 – 17:30	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. İbrahim H. Diken,** Anadolu Üniversitesi **Prof. Dr. Kevin A. Pelphrey,** UVA Brain University Otizm(ler)de umut veren tedavilere doğru (Towards precision medicine for autism(s))
17:30 – 17:45	ARA
17:45 – 18:30	**Oturum Başkanı: Uzman Dr. Arzu Hergüner,** Hergüner Terapi **Prof. Dr. Angela Scarpa,** Virginia Tech. Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda stres ve öfke yönetimi (Stress and anger management for children with ASD)
18:30 – 19:15	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Funda Acarlar,** Hasan Kalyoncu Üniversitesi **Prof. Dr. Mohammad Ghaziuddin,** Michigan Medicine Otizm spektrum bozukluğu olan çocuk ve ergenlerde gözden kaçan durumlar (Under-diagnosed conditions in children and adolescents with ASD)
19:15 – 19:30	ARA
19:30 – 20:15	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. İbrahim H. Diken,** Anadolu Üniversitesi **Prof. Dr. Naoufel Gaddour,** University of Monastir Otizm: Dinamik bir süreç / Farklılık mı? Bozukluk mu? (Autism: A dynamic process / Neurodiversity or Disorder?
20:15 – 21:00	**Oturum Başkanı: Doç. Dr. Sabri Hergüner,** Hergüner Terapi **Prof. Dr. Eric Fombonne,** Oregon Health and Science University Otizm sıklığı: Artıyor mu? (Epidemiology of ASD: advances and remaining challenges)
4 KASIM PERŞEMBE	

09:00 – 10:00	**Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Hilal Gengeç,** Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sözel Bildiriler **Detaylı sözel bildiri programı için tıklayınız**
10:00 – 11:45	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Rüya Güzel Özmen,** Gazi Üniversitesi **Prof. Dr. Rüya Güzel Özmen,** Gazi Üniversitesi Otizmde söz öncesi iletişim becerilerinin kazandırılmasında rutin bağlamlarda müdahale **Prof. Dr. Özlem Diken,** Anadolu Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğu olan çocukların dil becerilerini destekleme **Prof. Dr. Onur Kurt,** Anadolu Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğu olan bireyler için alternatif ve destekleyici iletişim
11:45 – 12:00	ARA
12:00 – 13:15	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Tevhide Kargın,** Hasan Kalyoncu Üniversitesi **Prof. Dr. İbrahim H. Diken,** Anadolu Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğuna ebeveyn merkezli erken müdahale **Prof. Dr. Binyamin Birkan,** Biruni Üniversitesi Uygulamalı davranış analizi: otizm spektrum bozukluğu olan çocukların ve ailelerinin yaşam kalitesini artıran bir bilim dalı
13:15 – 13:45	ARA
13:45 – 15:30	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Elif Tekin İftar,** Anadolu Üniversitesi **Prof. Dr. Elif Tekin İftar,** Anadolu Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğu olan bireylere güvenlik becerilerinin öğretimi **Doç. Dr. Aydan Aydın,** Marmara Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğu tanılı ergenlerin eğitiminde nelere dikkat edilmeli? **Prof. Dr. Atilla Cavkaytar,** Maltepe Üniversitesi Zihinsel ve gelişimsel yetersizliği olan gençlerin mesleki eğitimi ve istihdamı
15:30 – 16:00	ARA
16:00 – 16:45	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Binyamin Birkan,** Biruni Üniversitesi **Prof. Dr. Nathan Call,** Marcus Autism Center Otizmi olan çocuklarda görülen zorlayıcı davranışlarda davranışçı stratejiler

	(Behavioral strategies for addressing challenging behaviors exhibited by autistic children)
16:45 – 17:30	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Selda Özdemir,** Hacettepe Üniversitesi **Doc. Dr. Roma Vasa,** Kennedy Krieger Institute Otizm, diğer gelişimsel bozukluklardan nasıl ayırt edilir?
17:30 – 17:45	ARA
17:45 – 18:30	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Özgür Öner,** **Prof. Dr. Zachary Warren,** Vanderbilt Kennedy Center People Erken dönem otizm spektrum bozukluğu yönetiminde tele-tıp kullanımı (The potential for telemedicine in improving systems of care for early ASD action.)
18:30 – 19:15	**Oturum Başkanı: Doç. Dr. Sabri Hergüner,** Hergüner Terapi **Prof. Dr. Susan White,** Boston University Zor duygular karşısında ergenlerin kendilerini sakinleştirmelerine yardımcı olmak (Helping teenagers to regulate strong emotions)
19:15 – 19:30	ARA
19:30 – 20:15	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Onur Kurt,** Anadolu Üniversitesi **Doç. Dr. Karen E Bearss,** UW Medicine Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda davranış sorunları için ebeveyn eğitimi (Parent training for disruptive behaviors in children with autism spectrum disorder)
20:15 – 21:00	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Funda Acarlar,** Hasan Kalyoncu Üniversitesi **Prof. Dr. Peter Mundy,** UC Davis School of Education Otizm müdahalesinde ortak dikkat neden önemli? (Why is joint attention important in intervention for autism?)
5 KASIM CUMA	
08:00 – 09:00	**Oturum Başkanı: Doç. Dr. Birkan Güldenoğlu,** Ankara Üniversitesi Sözel Bildiriler **Detaylı sözel bildiri programı için tıklayınız**
09:00 – 10:30	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Hatice Bakkaloğlu,** Ankara Üniversitesi **Dr. Öğr. Üyesi Gökhan Töret,** Hacettepe Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğunda robot aracılı müdahalelere genel bir bakış

	Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Akemoğlu, Düzce Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda internet-tabanlı ebeveyn aracılı müdahaleler **Dr. Bahar Keçeli Kayısılı,** Vanderbilt University Otizm spektrum bozukluğunda duyusal işlemleme ve dil becerileri arasında ilişki
10:30 – 10:45	ARA
10:45 – 12:15	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Gonca Bumin,** Hacettepe Üniversitesi **Prof. Dr. Mehmet Yanardağ,** Anadolu Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğunda duyu-algı-motor sorunlar ve müdahale süreci **Prof. Dr. Mintaze Kerem Günel,** Hacettepe Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğunda fizyoterapi uygulamaları **Prof. Dr. Gonca Bumin,** Hacettepe Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda ergoterapi yaklaşımları
12:15 – 12:30	ARA
12:30 – 13:15	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mehmet Yanardağ,** Anadolu Üniversitesi **Prof. Dr. Amanda Richdale,** LA Trobe University (Büyüdüklerinde ne oluyor? Erişkinlik döneminde otizm) When they are grown up? Autism in adulthood
13:15 – 14:00	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Sezgin Vuran,** Anadolu Üniversitesi **Prof. Dr. Jan Buitelaar,** Radboud University (Otizm spektrum bozukluğunun nedenini anlamada son gelişmeler) Recent research on etiology of autism spectrum disorder
14:00 – 14:30	ARA
14:30 – 15:45	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Meral Topçu,** Hacettepe Üniversitesi **Prof. Dr. Meral Topçu,** Hacettepe Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğu: Çocuk nörolojisi yaklaşımı **Prof. Dr. Özgür Öner,** Erken Dönem Otizm Spektrum Bozukluğu Belirtilerinin Gidişi
15:45 – 16:00	ARA

16:00 – 16:45	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Müdriye Bıçakçı,** Ankara Üniversitesi **Doç. Dr. Joanna Lomas Mevers,** Emory Üniversity Otizm olan çocuklarda tuvalet eğitimi (Toilet training in children with autism)
16:45 – 17:30	**Oturum Başkanı: Doç. Dr. Savaş Yılmaz,** **Prof. Dr. Cathleen Piazza,** University of Nebreska Medical Center Otizmi olan çocuklarda yeme sorunlarının tedavisinde son gelişmeler (Recent research on treatment of feeding disorders in children with autism)
17:30 – 17:45	ARA
17:45 – 18:30	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Atilla Cavkaytar,** Maltepe Üniversitesi **Prof. Dr. Brooke Ingersol,** Michigan State University Otizm spektrum bozukluğu olan çocukların ebeveynlerini nasıl desteklemek gerekir? (How to coach parents of children with ASD?)
18:30 – 19:00	**Oturum Başkanı: Doç. Dr. Ayten Düzkantar,** Anadolu Üniversitesi **Dr. Andy Shih,** Seattle Children's Research Institute Bakımveren Becerileri Eğitimi (Caregiver Skills Training)
19:00 – 19:15	ARA
19:15 – 20:00	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Cevriye Ergül,** Ankara Üniversitesi **Prof. Dr. Kerim Munir,** Boston Children's Hospital Otizm ve gelişim geriliği: Genetik benzerlikler ve ayrılan yerler Genetic crossroads and blurred lines: autism spectrum and. ıntellectual disability
20:00 – 20:45	**Oturum Başkanı: Dr. Bahar Keçeli Kayısılı,** Vanderbilt University **Prof. Dr Connie Kasari,** UCLA Graduate School of Education Otizmi olan çocuklarda ortak dikkat, sembolik oyun ve etkileşim düzenleme için tedavi Treatment on joint attention, symbolic play, and engagement regulation for children with autism

6 KASIM CUMARTESİ

10:00 – 11:45	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. İlknur Çifçi Tekinarslan,** Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi **Doç. Dr. Seray Olcay,** Hacettepe Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğu ve sosyal beceri **Doç. Dr. Sabri Hergüner,** Hergüner Terapi Otizm spektrum bozukluğunda sosyal beceri eğitim programı **Doç. Dr. Alev Girli,** Dokuz Eylül Üniversitesi Problem davranışlar, sosyal beceriler, zihin kuramı, yürütücü işlevler ilişkisi
11:45 – 12:00	ARA
12:00 – 13:45	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Serhat Odluyurt,** Anadolu Üniversitesi **Prof. Dr. Serhat Odluyurt,** Anadolu Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğu olan bireylerde kardeş ilişkileri **Doç. Dr. Savaş Yılmaz,** Otizm ve aile **Uzm. Dr. Arzu Hergüner,** Hergüner Terapi Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklara sahip ebeveynler için stres azaltmada etkin bir yöntem: Farkında Ebeveynlik
13:45 – 14:15	ARA
14:15 – 16:00	**Oturum Başkanı: Prof. Dr. Sezgin Vuran,** Anadolu Üniversitesi **Prof. Dr. Sezgin Vuran,** Anadolu Üniversitesi Otizm Spektrum Bozukluğunda öfke nöbetleri / duygusal çöküşler **Doç. Dr. Ayten Düzkantar,** Anadolu Üniversitesi Otizm spektrum bozukluğu olan ergenlerde cinsel davranışlar: sorun mu sonuç mu? **Doç. Dr. Salih Rakap,** Ondokuz Mayıs Üniversity Otizmde etkili müdahaleler: Doğal/gömülü öğretim uygulamaları
16:00 – 16:30	Değerlendirme - En İyi Bildiri Ödülü - Kapanış

SÖZEL BİLDİRİ OTURUMU 1			
3 KASIM ÇARŞAMBA			
09:00 – 10:00	**Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Deniz Akdal,** Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sözel Bildiriler		
Sunum Kodu	Türü	Başlık	İsim
S02	Sözel Bildiri	BİPOLAR BOZUKLUĞUN EŞLİK ETTİĞİ OTİZM OLGUSUNDA LİTYUMUN ETKİNLİĞİ	Sümeyra Fırat
S03	Sözel Bildiri	COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE OKUL ÇAĞINDAKİ OTİZM SPEKTURUM TANILI BİREYLERİN SOSYAL-DUYGUSAL GELİŞİMLERİ VE YAŞAM KALİTELERİNİN İNCELENMESİ	Gülcan Koçyiğit
S04	Sözel Bildiri	EBEVEYNLERİN SİGARA KULLANIMININ OTİZM TANILI 4-8 YAŞ ÇOCUKLARDAKİ OTİZM DERECESİNE ETKİSİ	Özgür Akgül
S05	Sözel Bildiri	İNSAN PERFORMANSI EKOLOJİ MODELİ BAKIŞ AÇISI İLE OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU: OLGU RAPORU	Zeynep Çorakcı
S06	Sözel Bildiri	KARDEŞ ARACILI SUNULAN DAVRANIŞSAL ÖĞRETİM PROGRAMININ OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARIN SÖZEL DAVRANIŞ BECERİLERİNİ GELİŞTİRMEYE ETKİSİ	Hatice Nilüfer Güler
S07	Sözel Bildiri	Matematik Öğretim Stratejileri ve Otizm Spektrum Bozukluğu: Uygulamacılara ve Araştırmacılara Öneriler	Ufuk Özkubat
S08	Sözel Bildiri	Okul Öncesi Asperger Sendromu: Olgu Sunumu	Gökçe Gizem Barin
S09	Sözel Bildiri	Okul Öncesi Dönemde Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Öğrencilerin Okula Uyumunu Etkileyen Değişkenler Arasındaki Dolaylı İlişkiler	Gamze Alak
SÖZEL BİLDİRİ OTURUMU 2			
4 KASIM PERŞEMBE			
09:00 – 10:00	**Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Hilal Gengeç,** Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sözel Bildiriler		
Sunum Kodu	Türü	Başlık	İsim
S10	Sözel Bildiri	OSB Olan Çocuğa Sahip Ebeveynler Covid-19 Pandemi Sürecini Nasıl Yaşadılar: Yeni Normale İlişkin Bakış Açıları ve Deneyimleri	Gülden Bozkuş-Genç
S11	Sözel Bildiri	OSB'Lİ ÇOCUKLARIN UZAMSAL, MOTOR VE SOYUT ANLATI GÖREVLERİNDE JEST KULLANIMLARININ İNCELENMESİ	Merih Toker
S12	Sözel Bildiri	Otizm Belirtilerine Yönelik Evde Müdahale (OYNA) Programına Katılan Ebeveynlerin Memnuniyet Düzeyi: Ön Bulgular	Sümeyra Fırat
S13	Sözel Bildiri	Otizm Spektrum Bozukluğu Olan ve Normal Gelişim Gösteren Çocukların Sözcük Bilgisi ile Dinlediğini Anlama Becerilerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi	Hilal Gengeç
S14	Sözel Bildiri	Otizm spektrum bozukluğu olan bireylerdeki ağız ve diş sağlığını etkileyen olası faktörler, ağız hijyeni ve diyet alışkanlıkları	İlkay Peker

S15	Sözel Bildiri	Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuğa Sahip Ailelerin Alternatif ve Destekleyici Uygulamalara İlişkin Değerlendirmeleri	Dinçer Saral
S16	Sözel Bildiri	Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuğa Sahip Annelere Sunulan Koçluk Uygulamalarının Annelerin Öğretim Becerilerini ve Çocuklarının Güvenlik Becerilerini Edinmeleri Üzerindeki Etkisi	Demet Tavukçu
S17	Sözel Bildiri	Otizm Spektrum Bozukluğu olan çocuk ve gençlerdeki psikiyatrik yatış ile ilişkili faktörler	Sezen Köse
S18	Sözel Bildiri	OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARA TELE-SAĞLIK ARACILIĞIYLA SUNULAN EŞZAMANLI İPUCUYLA ÖĞRETİM UYGULAMASININ ETKİLİLİĞİ	Elif Karabulut
SÖZEL BİLDİRİ OTURUMU 3			
5 KASIM CUMA			
08:00 – 09:00	**Oturum Başkanı: Doç. Dr. Birkan Güldenoğlu,** Ankara Üniversitesi Sözel Bildiriler		
Sunum Kodu	Türü	Başlık	İsim
S19	Sözel Bildiri	OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARDA LEKSİKAL ERİŞİM SIRASINDA JEST KULLANIMININ İNCELENMESİ	Elif Karabulut
S20	Sözel Bildiri	Otizm Spektrum Bozukluğu Tanılı Dördüz Eşine Milieu Teaching Yöntemi ile Dil Müdahalesi: Olgu Sunumu	Sema Uz Hasırcı
S21	Sözel Bildiri	OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞUNDA DUYUSAL PROFİLİN EMPATİ VE SOSYAL BECERİLER İLE İLİŞKİSİ: PİLOT ÇALIŞMA	Furkan Türer
S22	Sözel Bildiri	OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞUNDA EMOSYON REGÜLASYONUNUN SOSYAL BECERİLER İLE İLİŞKİSİ: PİLOT ÇALIŞMA	İpek İnal Kaleli
S23	Sözel Bildiri	OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞUNUN DUYU BAĞLAMINDA META-ANALİZ İNCELEMESİ	Amine Nur Arıkan
S24	Sözel Bildiri	Otizm Tanılı Çocuklarda Etiyolojik Faktörlerin İncelenmesi: Bir Vaka Kontrol Araştırması	Asiye Uğraş Dikmen
S25	Sözel Bildiri	ÖN LİSANS ÇOCUK GELİŞİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARI FARK EDEBİLMESİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ	Fulden Tunç
S26	Sözel Bildiri	Türkçe Konuşan, Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocukların Sözcük Dağarcığının İncelenmesi	Ceyhun Servi
S27	Sözel Bildiri	VİDEO KONFERANS ARACILIĞIYLA UZAKTAN EĞİTİMLE SUNULAN AİLE EĞİTİM PROGRAMININ ANNELERİN ETKİNLİK ÇİZELGESİ HAZIRLAMA VE UYGULAMADAKİ ETKİLİLİĞİ	Meryem Uçar Rasmussen
S28	Sözel Bildiri	Artırılmış Gerçeklik Uygulamaları Otizmli Çocukların Gelişimlerini Destekler Mi?	Fatih Aydoğdu

KONUŞMACI ÖZETLERİ

OTİZMDE TEKRARLAYICI HAREKETLER ; STEREOTİPİLER

PROF. DR. BARIŞ KORKMAZ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA TIP FAKÜLTESİ

NÖROLOJİ ANABİLİM DALI

Stereotipiler, belli bir dizgede (örn. ellerini döndürme), sıklıkla bilateral , ritmik, bazen istemli olarak bazen harici bir uyaranın (çocuğa ismi ile seslenmek) dikkati çelmesi ile durdurulabilen, değişken karmaşıklıkta olabilen tekrarlayıcı beden hareketleridir (Baumeister & Forehead, 1973 ; Harris et al., 2008).

Stereotipilerin çocuklarda tipik olarak görüldüğü durumlar

Otizm spektrum bozukluğu

Duysal deprivasyon

Zihinsel yetmezlik

Tipik gelişen çocuklar (Singer, 2009).

Stereotipiler tekrarlayıcı postür, sözler, koklama, dişleme, metalleri yalama, yan bakma, bakışlarını kaydırma, sabit bir noktaya bakma, dalma gibi çok çeşitli şekillerde de olabilir (Symons et al., 2005; Carcani-Rathwell et al., 2006). Vakaların % 80'inde 2 yaşından itibaren görülür (Harris et al., 2008; Singer, 2009). Stereotipik hareketler saniyeler, dakikalar, saatler, günlerce, yıllarca sürebilir. Uykuda tamamen kaybolurlar (Singer,2009).

Otizmlilerin yaklaşık yarısında, özellikle, dalma, nesneleri gözünün önünde ileri geri sallama, tekrarlayıcı sesler çıkarma, kanat çırpma, ritmik vücut sallama, tekrarlayıcı dokunma, nesneleri koklama, sıçrama, tuhaf el ve vücut postürleri sıkça izlenir. Otizmde motor stereotipilerin varlığı, şiddeti ve frekansı hastalığın şiddeti, zihinsel geriliğin derecesi, davranışsal uyum bozukluğu ve sembolik oyundaki bozulma ile doğru orantılıdır. Bir çok durumda motor stereotipiler kişinin kendine zarar verici **(oto-mütilasyon) nitelikte olabilir.** Zihinsel engelli ve otizmli hastalarda, stereotipiler ve oto-mütilasyon arasında doğrusal bir ilişki bulunmuştur.

Hem ayırıcı tanıda yer alan hem de bir arada olabilen klinik tablolar:

Tikler

Obsesif kompulsif bozukluk

Manyerizm

Katatoni

Şizofreni ve diğer psikiyatrik bozukluklar

Akatizi

Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu

Tardif diskinezi

Epilepsi; otomatizm, absans

Stereotipi, sıklıkla istemli olarak veya başkalarının uyarısıyla ya da dikkatlerinin başka bir yöne çekilmesiyle bastırılabilir ve bu durum tiklerdekinin aksine gerginlik yaratmaz. Ama sosyal olarak ortamı irrite edici veya yönergelere uymalarını bozucu bir etkisi olabilir (Maraganore et al., 1991; Symons et al., 2005).

Yoğun dünya hipotezine göre bazı otizmli çocuklar aşırı uyarılma hali yaşarlar ve gelen duysal uyaranın yarattığı arousalı azaltmak üzere tekrarlayıcı hareketler sergilerler (Lutz, 2014). Genellikle kendilerini kaptırdıkları bir etkinlikte bulunurken ya da heyecan, yorgunluk, rahatsızlık, sıkıntı veya sevinç anlarında ortaya çıktığı düşünülen hareketlerdir. Sıklıkla görsel uyaranlar karşısında heyecanlandıklarında açığa çıktığı izlenmiştir.

Etiyolojisi genetik temelde olmakla birlikte çevresel etkenler de vardır. İzole edilerek büyütülmüş hatta annesi yerine yaşıtları tarafından büyütülmüş şempanze ve rhesus makakları toplum içinde anneleri tarafından büyütülmüşlere kıyasla daha fazla stereotipi sergilemişlerdir.(Davenport & Menzel, 1963; Mitchell, 1968). Aynı şey uzun süre ağır bakım koşulları altında büyümüş olan Romanya'lı yetimlerde (%80'inden fazlasında) görülmüş. Evlatlık verilenlerde stereotipiler anlamlı ölçüde azalmıştır (Fisher et al., 1997; Hoksbergen et al., 2005; Bos et al., 2010).

Başlıca sorumlu yapılar kortikal-striatal-talamo-kortikal devre içinde yer alır. (Gao & Singer, 2013). Deneysel olarak motor stereotipi oluşturulmuş sıçanlarda, dorsal striatumun prefrontal alanında anlamlı etkinleşme dengesizliği gösterilmiştir (Aliane et al., 2011) .Otizmli deneklerde yapılan bir fMR çalışmasında anterior singulatta işlevsel değişikliklerle tekrarlayıcı davranışlar arasında doğrudan ilişki bulunmuştur. Nörokimyasal olarak yüksek dopamin yanı sıra anterior singulat korteks ve striatumda düşük GABA düzeyi saptanmıştır.

Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklarda Duyusal İşlemleme Farklılıkları

Doç. Dr. Sezen KÖSE

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Anabilim Dalı

Bir çocuğun becerilerinin gelişmesi ve yerine getirilmesi, temel duyusal sistemlerden gelen bilginin işlenmesine bağlıdır. Duyusal uyaranın işlenmesindeki işlev bozukluğunun, çocuğun öğrenme kapasitesini ve ilişkisel alanını etkileyebilecek davranış kalıpları oluşturabileceği belirtilmektedir.

Duyusal sistem işitsel, görsel, gustatuar, olfaktör, somatosensöriyel, vestibüler, interoseptif gibi birçok alt birimden oluşmaktadır. Kişinin çevrenin taleplerine uygun ve uyumlu yanıtlar geliştirebilmesi için çevreden ve bedeninden gelen duyusal uyaranları organize edilip uygun şekilde entegre edilmesi gerekmektedir. Gelen duyusal bilgiler, uygun motor ve mental yanıtlar oluşturmak üzere beynin uygun motor ve bütünleştirici alanlarına yönlendirilip işlenir. Duyusal işlemleme / duyu bütünleme, kişinin günlük yaşam aktivitelerine katılımını sağlamak amacıyla beynin çoklu duyusal bilgileri alıp koordine etmesini ifade etmektedir. Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) çekirdek belirtilerinden biri haline gelen atipik duyusal işlemleme, duyusal azalmış yanıtlılık, duyusal arayış, duyusal kaçınma ve duyusal hassasiyetler şeklinde karşımıza çıkmaktadır. OSB'li çocukların ebeveynlerinin %95 kadarı, çocuklarında atipik duyusal işlemleme davranışları bildirmektedir. Bu sunumda duyusal işlemleme süreçleri ve çoklu duyusal entegrasyon kavramları ile OSB'de gözlenen duyusal işlemleme farklılıkları, nörobiyolojisi ve klinikte ilişkili olduğu durumlar üzerinde durulacaktır.

Kaynaklar

1. Zoenen D, Delvenne V. Treatment of sensory information in neurodevelopmental disorders. Rev Med Brux. 2018;39:29-34.
2. Camarata S, Miller LJ, Wallace MT. Evaluating Sensory Integration/Sensory Processing Treatment: Issues and Analysis. Front Integr Neurosci. 2020;14:556660.
3. Jovellar-Isiegas P, Resa Collados I, Jaén-Carrillo D, Roche-Seruendo LE, Cuesta García C. Sensory Processing, Functional Performance and Quality of Life in Unilateral Cerebral Palsy Children: A Cross-Sectional Study. IJERPH. 2020;17:7116.
4. Cascio CJ. Somatosensory processing in neurodevelopmental disorders. J Neurodevelop Disord. 2010;2:62-69.
5. Rogers SJ, Ozonoff S. Annotation: what do we know about sensory dysfunction in autism? A critical review of the empirical evidence. J Child Psychol Psychiatry. 2005 Dec;46(12):1255-68.

Sensory Processing Differences in Children with Autism Spectrum Disorder

Sezen KÖSE, M.D., Associate Professor

Ege University Faculty of Medicine, Department of Child and Adolescent Psychiatry

The development and fulfillment of a child's skills depend on the processing of information from basic sensory systems. Dysfunction in the processing of sensory stimulus may create behavioral patterns that may affect the child's learning capacity and relational area.
The sensory system consists of many subunits such as auditory, visual, gustatory, olfactory, somatosensory, vestibular, and interoceptive. In order for the person to develop appropriate and harmonious responses to the demands of the environment, the sensory stimuli coming from the environment and the body must be organized and appropriately integrated. Incoming sensory information is directed and processed to appropriate motor and integrative areas of the brain to generate appropriate motor and mental responses. Sensory processing / sensory integration refers to the brain's ability to receive and coordinate multi-sensory information in order to enable a person to participate in activities of daily living. Atypical sensory processing, which has become one of the core symptoms of Autism Spectrum Disorder (ASD), appears in the form of sensory under-responsivity, sensory seeking, sensory avoidance, and sensory sensitivities. Up to 95% of parents of children with ASD report this atypical sensory behaviors in their child. In this presentation, the concepts of sensory processing and multi-sensory integration, the differences in sensory processing observed in ASD, its neurobiology and clinical relevance will be discussed.

References

1. Zoenen D, Delvenne V. Treatment of sensory information in neurodevelopmental disorders. Rev Med Brux. 2018;39:29-34.
2. Camarata S, Miller LJ, Wallace MT. Evaluating Sensory Integration/Sensory Processing Treatment: Issues and Analysis. Front Integr Neurosci. 2020;14:556660.
3. Jovellar-Isiegas P, Resa Collados I, Jaén-Carrillo D, Roche-Seruendo LE, Cuesta García C. Sensory Processing, Functional Performance and Quality of Life in Unilateral Cerebral Palsy Children: A Cross-Sectional Study. IJERPH. 2020;17:7116.
4. Cascio CJ. Somatosensory processing in neurodevelopmental disorders. J Neurodevelop Disord. 2010;2:62-69.
5. Rogers SJ, Ozonoff S. Annotation: what do we know about sensory dysfunction in autism? A critical review of the empirical evidence. J Child Psychol Psychiatry. 2005 Dec;46(12):1255-68.

Stress and Anger Management for Children with ASD

Angela Scarpa, Ph.D.

Department of Psychology, Virginia Tech Autism Clinic & Center for Autism Research

Virginia Tech, Blacksburg, VA, USA

Background and Aims: Children with Autism Spectrum Disorders (ASD) tend to experience high levels of anxiety and anger due to difficulty with emotion regulation. This presentation will review possible explanations for emotion dysregulation in ASD, and the use of cognitive behavioral treatment (CBT) designed to promote emotion regulation strategies for reducing anger and anxiety through child skill-building and parent training. The presentation will provide an overview of the Stress and Anger Management Program (STAMP), a developmentally modified CBT for young autistic children with no cognitive or language impairments, and discuss treatment outcome results. **Method:** The initial pilot study included eleven 5-7 autistic year-old children, which was later expanded to 18 and then 23 children in separate analyses. The children participated in a CBT group while parents simultaneously participated in group psycho-education. Children were randomly assigned to an experimental (i.e., STAMP) or waitlist control group. Improvement was assessed through parent-report and observations of children's emotion regulation abilities and child report of coping strategies in response to vignettes. Parents also reported on their self-confidence and confidence in their child's ability to manage emotions. **Results:** Overall, results indicated improvements in parent-reported negativity/lability and parental confidence in their own and their child's ability to manage the child's anxiety and anger. Some improvements were also noted in behavioral outbursts and coping strategies in response to vignettes. At the individual level, results indicated that 67% of children met criteria as a treatment responder, showing meaningful improvement in at least two outcome measures related to negative affect and decrease in intensity, duration, or frequency of emotional outbursts. **Conclusions:** These studies suggest that young autistic children with no cognitive or language impairments benefit from CBT to improve regulation of anger and anxiety, and parent training improves parental confidence, yet they also suggest need for further improvement.

Subject: Epidemiology of ASD: advances and remaining challenges

Eric Fombonne
Oregon Health and Science University

Recent worldwide epidemiological surveys of autism conducted in 37 countries are reviewed; the median prevalence of autism is 1% in 26 high-income countries. Methodological advances and remaining challenges in designing and executing surveys are discussed, including the effects on prevalence of variable case definitions and nosography, bias arising from reliance on parental reports only, adding case ascertainment through mainstream school surveys, development of innovative approaches to screen school samples more efficiently, and the need to carefully consider age in interpreting surveys. Directions for the future of autism epidemiology are discussed, including the need to systematically examine cross-cultural variation in phenotypic expression and developing surveillance programs.

ZİHİNSEL VE GELİŞİMSEL YETERSİZLİĞİ OLAN GENÇLERİN MESLEKİ EĞİTİMİ VE İSTİHDAMI

Prof. Dr. Atilla CAVKAYTAR

Maltepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Özel Eğitim Bölümü

İSTANBUL

Özel gereksinimi olan çocuklar içerisinde mesleki eğitim ve istihdam olanaklarına erişim açısından en dezavantajlı grubu zihin ve gelişim yetersizliği olan çocuklar oluşturmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri çerçevesinde bu çocuklara orta ağır yetersizliği olan grup adı altında 3. Kademe mesleki eğitim uygulamalarına yer verilmektedir. Ancak okul sonrası mesleki eğitim ve istihdam olanaklarına iletişim açısından hizmetler oldukça sınırlıdır. Zihin ve gelişim yetersizliği olan bireylerin mesleki eğitim ve istihdam edilebilirlik becerilerinin kazandırılmasında sınırlı sayıda uygulamalı araştırma ve proje bulunmaktadır. Bu araştırmalardan birinde zihin ve gelişim yetersizliği olan gençlere garsonluk mesleki eğitim programı uygulanmıştır. Program sonunda gençlerin garsonluk mesleğini öğrendikleri, istihdam edildikleri ve sürdürülebilir çalışma yaşamına katıldıkları gözlenmiştir. Bunun yanısıra, Avrupa Birliği fonları tarafından desteklenen Bağımsız Yaşam İçin İstihdam (EFIL) projesi ile dünyada ve Avrupa'da istihdam modelleri incelenmesi ve Türkiye için uygun bir model geliştirilmesi planlanmaktadır. Yine Avrupa Birliği fonları tarafından desteklenen Otizmli Gençlerin Üretkenliğinin Arttırılması ve İşgücü Piyasasına Geçişlerinin Desteklenmesi (OTİGED) projesi ile otizmli gençlerin istihdam süreçlerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca işletme temelli bir istihdam uygulaması olan “Otizmli Bireyler İşgücünde” projesi ile bir destekli istihdam uygulama örneği paylaşılacaktır.

Parent Training for Disruptive Behaviors in Children with Autism Spectrum Disorder

Karen Bearss, PhD
Clinical Director, Seattle Children's Autism Center
Associate Professor, Department of Psychiatry & Behavioral Sciences, University of Washington

In addition to the defining features, as many as 50% of children with autism spectrum disorder (ASD) exhibit behavioral challenges, including tantrums, aggression, noncompliance, and self-injury. These behaviors interfere with the performance of daily living skills, limit the child's ability to benefit from educational services, and may increase social isolation. Uncertainty on how to manage these behavioral challenges may also amplify caregiver stress. The challenges parents face in raising a child with ASD has sparked interest in the use of parent training (PT) in this population, as it empowers parents to be the agent of change for their child. As a result, PT programs targeting a wide range of skills and abilities in ASD are emerging as effective. The Research Unit on Behavioral Interventions (RUBI) Autism Network developed the RUBI program, which is a structured parent training intervention for families of children with ASD and co-occurring disruptive behaviors. RUBI uses techniques grounded in applied behavior analysis to teach parents how to address their child's behavioral problems. We conducted a series of studies on RUBI and found that it is acceptable to parents, can be reliably delivered by trained therapists, and reduces children's noncompliant and disruptive behavior. Because it is a time-limited intervention (11-13 weekly outpatient visits), RUBI can be implemented in a range of settings, including clinics and schools. The purpose of this presentation is to provide a greater understanding of the prevalence and impact of challenging behaviors on families, best methods targeting the treatment of disruptive behaviors in ASD and how RUBI parent training is a promising line of treatment for these challenging behaviors.

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞUNDA ROBOT ARACILI MÜDAHALELERE GENEL BİR BAKIŞ

Gökhan Töret
Hacettepe Üniversitesi

Son yıllarda OSB olan bireylerin görsel algı becerilerinin güçlü olduğuna ve teknolojik araçlara yoğun ilgi gösterdiklerine ilişkin araştırma bulgularının ortaya koyulması ile birlikte araştırmacılar, OSB'li bireylerin en yoğun güçlük yaşadığı alan olan sosyal iletişim becerilerinin kazandırılması üzerinde teknoloji destekli uygulamaların etkisini incelemeye başlamışlardır (Hetzroni ve Tannous, 2004). OSB olan bireylerin eğitimlerine ilişkin kanıt temelli uygulama rehberinde, teknoloji destekli uygulamalar, kanıt temelli uygulamalar grubunda yer almaktadır (Steinbrenner vd., 2020).

İleri düzey destekleyici teknolojiler; geliştirilme sürecinde a) ciddi düzeyde bilgi birikimi gerektiren, b) inovasyon stratejileri geliştirilmesi gereken ve c) üzerine yapılabilirlik veya uygulanabilirlik çalışmaları yürütülmesi gereken teknolojilerdir. İleri düzey teknoloji uygulamaları, diğer uygulamalardan farklı olarak içinde yazılım barındırması nedeniyle bilgisayar teknolojilerine dayalı program geliştirme uygulamaları gerektirmektedir. Bu teknolojilere dayalı uygulamalar, geliştirilmesi öncesinde ve sürecinde farklı disiplinlerden uzmanların (örneğin; mühendislik, eğitim, tıp vb.) bir arada çalışmasını gerektiren ve yüksek maliyet ile zaman gerektiren uygulamalardır. Bu teknolojilere dayalı araçlar, eğitim alanında yaygınlaştırılması sürecinde, ürün fikrinin ortaya koyulmasından pazarlama sürecine kadar çok sayıda etkinlik gerektiren teknik ürünlerdir

Robot teknolojisi, eğitim alanında inovasyon ve yatırım kapasitesi bakımından oldukça yüksek potansiyeli olan bir teknolojidir. Robotlara insansı özellikler kazandırılması yoluyla robotların eğitim aracı olarak kullanılması insan-bilgisayar etkileşiminin en iyi örneklerinden biridir. Robot aracılı uygulamaların çocukların yeni becerileri veya davranışları kazanmaları üzerindeki etkililiğini inceleyen araştırmaların sayısı son yıllarda oldukça artmıştır. Gelişen bir teknoloji olarak robot ve insan etkileşimi bağlamında robotlar, OSB'nin tanılanma süreçleri ve OSB olan bireylerin göz hareketlerinin izlenmesi gibi alanlarda da kullanılmaya başlanmıştır.

Robot aracılı eğitim araştırmalarında insansı robotlar veya sosyal robotların yanı sıra çizgi film karakterleri ve hayvansı robotlar da geliştirilmiştir (Sartorato, Przybylowski ve Sarko, 2017). Sosyal robotlar veya insansı robotlar, başarılı etkileşim ortakları olma yolunda ümit vaat etmektedir (Duquette, Michaud ve Mercier, 2008). Robot görünümünde sosyal davranışlar sergileyen sosyal robotlara örnek olarak NAO (Görsel 1), insansı robotlara örnek olarak ise KASPAR ismi verilen bir robot gösterilebilir (Wainer, Farshid ve Amirabdollahian, 2010). KASPAR, 3 yaşında bir çocuk robottur ve temel vücut hareketlerinin yanı sıra el kol ile

sergilenen temel birkaç uzlaşıma dayalı jesti sergileyebilmektedir. KASPAR (bkz. Görsel 2), sosyal iletişim becerilerinin kazandırılmasında kullanılan robotlardan biridir. Son dönemlerde NAO ve KASPAR gibi robotlar taklit ve ortak dikkat becerilerinin eğitiminde kullanılmaya başlamıştır. Bunun yanı sıra örneğin NAO, OSB olan bireylerde taklit ve ortak dikkat becerileri üzerine yapılan araştırmalarda ve müdahalelerde en yaygın kullanılan robottur (Pennisi vd., 2016). NAO'nun diğer sosyal robotlara göre avantajlarından biri, küçük ve büyük motor yeterliliğinin üst düzeyde olmasıdır. Robot aracılı uygulamaların, ortak dikkat, taklit, oyun gibi sosyal iletişim becerileri üzerinde etkisinin belirginleştirilmesi için ileride yapılacak yeni araştırmalara gereksinim duyulmaktadır. Robotların, çocuk ile karşılıklı etkileşimi güçlendirici teknikleri uygulayabilmesine olanak sağlaması ve model olunan jestler gibi sözel olmayan davranışların çeşitliliğinin artırılması (Pennisi vd., 2016) yoluyla çocuğun sosyal iletişim becerileri eğitimindeki müdahale kişisi rolünü güçlendirebilir. Örneğin, robota farklı taklit türleri veya boyutlarında farklı yaş gruplarında taklit etme gibi karşılıklı etkileşimi güçlendirebilecek, daha açık model olabilecek, uyaran ve daha somut geri bildirim sunabilecek özellikler ile ilişkili donanım kazandırılması yoluyla çocukların taklit etme düzeylerinin ilerletilmesi üzerindeki etkileri ilerleyen zamanda ortaya çıkarılabilir. Öte yandan robot aracılı taklit eğitimlerinde, taklit kazanımlarının insan modellere genelleme düzeylerinin incelenmesine de gerek duyulmaktadır.

Otizm Spektrum Bozukluğu Ve Sosyal Beceri

Seray Olcay
Hacettepe Üniversitesi

Otizm spektrum bozukluğu (OSB) sosyal iletişim ve etkileşim becerilerinde yetersizlik ile sınırlı ve yineleyici davranış, ilgi ve etkinliklerle kendini gösteren ve erken çocukluk döneminde ortaya çıkan gelişimsel bir bozukluktur. Tanımdan da anlaşılabileceği gibi sosyal beceri yetersizlikleri OSB olan bireylerin en fazla güçlük yaşadığı alanların başında gelmektedir. OSB olan bireyler erken dönemden itibaren göz iletişimi kurma, sese ve ismine tepkide bulunma, ortak dikkat kurma, iletişim başlatma, karşılıklı iletişimi sürdürme, konuşmanın içeriğine ve bağlama uygun ses tonu, jest ve mimikleri kullanma gibi sosyal becerileri sergilemede yetersizlikler gösterebilmektedir. Üstelik erken çocukluk döneminde OSB olan bireylerde görülen bu tür sosyal beceri yetersizlikleri gelişimin doğal seyri içerisinde yaşla birlikte azalma ya da ortadan kalkma eğilimi göstermemekte; bu dönemde müdahale edilmeyen sosyal beceri yetersizlikleri ilerleyen dönemlerde daha belirgin bir hale gelebilmektedir. Bu durum da OSB olan çocuklar için erken dönemden itibaren doğrudan, sistematik ve planlı olarak sunulan sosyal beceri öğretimine olan gereksinimi ortaya koymaktadır. OSB olan çocuklara sosyal beceri öğretiminde etkililiği araştırmalarla ortaya konmuş çok sayıda uygulamadan söz etmek mümkündür. Bu uygulamaların ortak özellikleri incelendiğinde etkili uygulamalarda hedef sosyal beceri ve bu becerinin sergileneceği bağlamın çok iyi tanımlandığı, görsel desteklerin kullanıldığı, uygulamaların bireysel ya da grup temelli olarak doğal ortamlarda farklı kişiler tarafından sunulabildiği görülmektedir. Bu özellikleri taşıyan uygulamalardan biri de öykü temelli uygulamalardır.

Öykü temelli uygulamalar, bir hedef davranışın ya da becerinin vurgulanmak istenen yönünün ön plana çıkarıldığı ve bu davranışın ya da becerinin sergilenmesi gereken bağlamın betimlendiği uygulamaları kapsayan şemsiye bir kavramdır. Öykü temelli uygulamalar şemsiyesi altında sosyal öyküler, güç kartları, karikatür sohbetleriyle öğretim ve sosyal otopsi gibi çeşitli uygulamalar yer almaktadır. Öykü temelli uygulamalar şemsiye bir kavram olarak OSB olan bireyler için bilimsel dayanaklı uygulamaları belirlemeye yönelik farklı kurumlarca yapılan çalışmalarda bilimsel dayanaklı bir uygulama olarak ele alınmakla beraber şemsiyenin altında yer alan her bir uygulamanın betimsel analizine ve meta-analizine odaklanan araştırmaların bulguları her bir uygulamanın henüz yeterince bilimsel dayanağının oluşmadığını, bu uygulamalara ilişkin daha fazla araştırmaya gereksinim olduğunu göstermektedir. Bu sunuda OSB'de sosyal beceri öğretimine ilişkin açıklamaların yanı sıra hem ulusal hem de uluslararası alanyazında yaygın olarak araştırmalara konu olan öykü temelli uygulamalardan sosyal öyküler ve güç kartlarına ilişkin açıklamalara yer verilmesi ve bu uygulamaların etkililiğini inceleyen tek-denekli araştırmaların betimsel analiz ve meta-analiz bulgularının tartışılması amaçlanmaktadır.

Otizm ve Aile

Savaş Yılmaz

Otizm nörogelişimsel bir bozukluk olarak bireyi etkilemekle birlikte otizmde ortaya çıkan belirtilerin ve ek durumların çevreden ve özellikle de aileden etkilenebileceği bilinmektedir. Yapılan çalışmalar aile ve otizmli birey arasındaki ilişkinin tek yönlü olmadığını ve döngüsel olduğunu göstermektedir. Ancak otizmli bireylere yönelik araştırmalar kıyaslandığında otizmli ailelere yönelik çalışmaların daha az olduğu görülmektedir. Oysa ki bu etkileşim otizmin taramasından tedavisine her aşamada önemlidir.

Ailelerin sürece dahil edilmesi tarama , yönlendirme, tanılama, eğitim ve tedavi alanlarında ihmal edilmemelidir. Tarama, yönlendirme ve tanılama esnasında doğru müdahaleler tedaviye başlama ve kabul sürecini hızlandırmaktadır. Tedavi boyunca ebeveyn ruh sağlının değerlendirilmesi gelişim ve komorbit sorunların yönetimini kolaylaştırmaktadır. Aileye yönelik eğitim ve tedavi programları ailenin tedavi sürecine daha etkin katılımını sağlamakta , belirtilerin de daha kolay kontrol altına alınmasını sağlamaktadır.

Bu sunumda otizm ve aile arasındaki karşılıklı etkileşim ele alınacak ve bu ilişkinin olumlu bir döngüye evrilmesini sağlayacak pratik önerilere yer verilecektir.

Otizm Spektrum Bozukluğunda (OSB) Öfke Nöbetleri ve Duygusal Çöküşler

Prof. Dr. Sezgin Vuran
Anadolu Üniversitesi

OSB'li bireylerin ebeveyn ve öğretmenleri tarafından dile getirilen davranış problemleri arasında öfke kaynaklı çeşitli biçimlerde kendine ve başkalarına zarar verme davranışları sayılmaktadır. Otizmi olan bireylerde bu davranışlar iki farklı biçimde ortaya çıkmaktadır. Öfke (tantrum) davranışları tüm bireylerde olabileceği gibi otizmli bireylerde de işleve dayalı ortaya çıkabilmektedir. Fakat öğretmen olarak ayırdında olmamız gereken bir diğer davranış biçimi öfkeye benzeyen davranış örüntüleri ile seyreden ve genellikle aşırı yüklenmeden kaynaklanan "duygusal çöküş (meltdown)" tür. OSB'li bir öğrenci ile çalışan her öğretmen bunun farkında ve ayırdında olmalı, öğrencisinin öfke nöbeti mi? duygusal çöküş mü? yaşadığını ayırt etmelidir. Bu sunuda duygusal çöküş öncesi, seyri ve sonrasında bir öğretmen ve yetişkin nasıl davranmalıdır konusu tartışılacaktır.

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARDA ERGOTERAPİ YAKLAŞIMLARI

Prof Dr. Gonca Bumin

Hacettepe Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi

Ergoterapi Bölümü

Otizm spektrum bozukluğu olan bireylerde ergoterapi uygulamalarının temel amacı, otizmli bireylerin evde, okulda ya da toplumsal yaşamda yaşadıkları günlük aktivitelerdeki güçlükleri en aza indirerek ve bağımsızlıklarını en üst düzeye çıkararak toplumsal yaşama katılmalarını sağlamak ve yaşam kalitesini artırmaktır. Hem otizmli bireylerin karşılaştıkları sorunları analiz etme ve değerlendirmede hem de tedavi ve destek sistemlerinde danışan merkezli ve bütüncül terapötik müdahalelerden yararlanılır.

Ergoterapide otizmi olan çocukların fiziksel, duyusal, bilişsel, psikososyal, duygusal yetenek ve ihtiyaçları ve çevresel faktörler detaylı olarak değerlendirilir ve ergoterapi yaklaşımı uygulanır. Otizmi olan çocuklarda ergoterapi açısından en önemli sorunlardan biri duyu bütünleme bozukluklarıdır. Otizmli bireyler duyu bütünleme bozukluğu nedeniyle yaşa uygun kendilerinden beklenen rolleri yerine getirmekte zorlanırlar ve günlük yaşama katılımlarını engelleyebilecek davranışlar sergileyebilirler ve otizmi olan çocuklarda duyu bütünleme bozukluğu öğrenmeyi olumsuz etkiler.

Otizmli çocuklarda duyu bütünleme terapisi, günlük yaşam aktiviteleri eğitimi, işitsel bütünleştirme eğitimi, bilişsel rehabilitasyon, görsel algı ve ince motor beceri eğitimi, terapötik aktivite olarak oyun ve spor aktiviteleri, amaçlı aktivitelerin terapötik kullanımı, sosyal beceri ve iletişim-etkileşim becerilerinin geliştirilmesi, okul temelli müdahaleler ve daha büyük çocuklarda mesleki değerlendirme ve mesleki rehabilitasyon yaklaşımları uygulanır.

SÖZEL BİLDİRİLER

S02 Bipolar Bozukluğun Eşlik Ettiği Otizm Olgusunda Lityumun Etkinliği

Sümeyra Fırat[1], Sabri Hergüner[2]
1 Samsun Medicalpark Hastanesi
2 Serbest Hekim

GİRİŞ:Klinik çalışmalar Otizm Spektrum Bozukluğu(OSB) olan çocuk ve ergenlerde Bipolar bozukluk(BP) oranının %2,8-%27 bildirmiştir[1].OSB'lilerde BP'lar tedavisinde tipik gelişen pediatrik BP'lardaki gibi ilk atipik antipsikotikler tercih edilmesi, yetersizse mood düzenleyicileri eklenmesi uygundur[2].OLGU:17 yaşında erkek hasta saldırgan davranışlar sergileme, kendi kendine konuşma ve gülme şikayetleri ile başvurdu.Öyküsünde 6 ay önce kendi kendine konuşmaya ve gülmeye başladığı, kendisine yakın hissettiği akrabalarına beni takip ediyorlar bana zarar verecekler şeklinde mesajlar gönderdiği, bu şikayetlerden dolayı hekime başvurdukları risperidon 1.5 mg/gün şeklinde tedavisinin düzenlendiği ancak belirtilerinde düzelme olmadığı, süreçte saldırgan davranışlar sergilemeye başladığını ve akut psikotik bozukluk tanısı ile yataklı servise yatırıldığını olanzapin 20 mg/gün risperidon 3 mg/gün şeklinde kullandığını ve 18 gün hastanede kaldığını ve kısmi düzelme(persekütif sanrılar azalmış) ile taburcu edildiği bilgisi edinilmiştir.Gelişimsel öyküsünde konuşmayı geç öğrendiği ilkokul birinci sınıfta bile hala tam olarak konuşamadığı, hafif düzey zihinsel yetersizlik tanısı konulduğu, içine kapanık, arkadaş sayısı yok denecek kadar az, aile ile belirli düzeyde iletişim kurmakla birlikte, akıcı uzun cümleler kuramayan bir çocuk olduğu öğrenildi.Hastaya OSB ve BP tanısı konulmuş tedavisine lityum eklenmiş ve kan düzeyi takibi ile 1200 mg/güne çıkarılmıştır. Hastanın saldırgan davranışlarında belirgin düzelme olmuştur, kendi kendine gülme ve konuşma davranışları oldukça azalmıştır. Takiplerde hastanın saldırgan davranışları tekrar artmış lityum düzeyinin düşük olduğu görülmüş kan düzeyi takibi ile 2100 mg/güne kadar çıkarılmıştır. Saldırgan davranışlar tekrar düzelmiştir.TARTIŞMA:Ghaziuddin, OSB'de manik epizodun klinik özelliklerini, ,aşırı hareketlilik, düşmanca duygular, yıkıcı davranışlar, irritabilite, duygudurum yükselmesi ve bazen pisikotik belirtiler şeklinde bildirmiştir[3].Olgumuzda da öncelikle psikotik belirtiler ön planda iken, süreç içerisinde iritabilite, saldırgan davranışlar, ev içinde sürekli kendi kendine konuşma ve hareket halinde olma, uyku ihtiyacının azalması gibi şikayetler eklenmiştir.Uygun süre ve yeterli dozlarda antipsikotik tedavi kullanmasına rağmen, psikotik belirtilerde kısmen düzelme olmakla birlikte diğer belirtileri devam etmiştir.Bunun yanı sıra öyküsünde orta okul ve lise yıllarında akran zorbalığına maruz kalıp sinirilik şikayeti ile hekime başvurması depresyon atakları geçirdiğini düşündürmüştür.Lityumun zihinsel yetersizliği olan hastalarda epizod süresini kısalttığı ve periodisiteyi ortadan kaldırdığı bildirilmiştir[4].Ayrıca agresif agresif davranışların tedavisinde de etkili olduğu bilinmektedir[5].Hasta lityum kullanmaya başlayıp uygun kan düzeyi yakalandıktan sonra kalan belirtilerinde dramatik değişim olmuştur.BP'nin eşlik ettiği atipik antipsikotiğe yeterli yanıt vermeyen OSB vakalarında lityum tedavisinin başlanması faydalı olabilir.

Anahtar Kelimeler: OTİZM, BİPOLAR BOZUKLUK, LİTYUM

S02 Effectiveness Of Lithium In A Case With Autism With Bipolar Disorder

Sümeyra Fırat[1], Sabri Hergüner[2]
1 Samsun Medicalpark Hospital
2 Freelance Physician

INTRODUCTION:Clinical studies have reported the rate of BP as 2.8%-27% in children and adolescents with ASD[1].In the treatment of BPs in patients with ASD, it is appropriate to add first atypical antipsychotics as in typical pediatric BDs, and if insufficient, mood stabilizers are added[2].CASE:A 17-year-old male patient presented with complaints of aggressive behavior, talking to himself and laughing.He started talking and laughing to himself 6 months ago, sending messages to his relatives that he felt close to me saying they are following me and they will harm me, he started to exhibit aggressive behavior in the process and was admitted to the inpatient service with the diagnosis of acute psychotic disorder, it was learned that he was discharged with partial improvement while using medication(olanzapine20 mg/day-risperidone 3 mg/day). It was learned that he learned to speak late, was diagnosed with mild intellectual disability, was introverted, had no friends, communicated with his family at a limited level, could not form fluent long sentences.The patient was diagnosed with ASD and BP, and lithium was added to his treatment and it was increased to 1200 mg/day.There was a marked improvement in the patient's complaints.In the follow-ups, the aggressive behavior of the patient increased again and the lithium level was found to be low, and it was increased up to 2100 mg/day. Aggressive behaviors improved again.DISCUSSION:Ghaziuddin reported the clinical features of manic episode in ASD as hyperactivity, hostile feelings, destructive behaviors, irritability, mood elevation, and sometimes psychotic symptoms[3].The symptoms of our case are compatible with this.Despite using antipsychotic treatment for an appropriate duration and at adequate doses, psychotic symptoms continued to partially improve, but other symptoms persisted.It has been reported that lithium shortens the duration of episodes and eliminates periodicity in patients with intellectual disability[4].It is also known to be effective in the treatment of aggressive aggressive behaviors[5].After the patient started using lithium and achieved the appropriate blood level, the remaining symptoms changed dramatically.Initiation of lithium treatment may be beneficial in cases of ASD who do not respond adequately to the atypical antipsychotic accompanied by BP.

Keywords: AUTISM, BIPOLAR DISORDER, LITHIUM

S03 Covid-19 Pandemi Döneminde Okul Çağindaki Otizm Spekturum Tanili Bireylerin Sosyal-Duygusal Gelişimleri Ve Yaşam Kalitelerinin İncelenmesi

Gülcan Koçyiğit[1]
1 Kto Karatay Üniversitesi

Giriş ve Amaç: Bu çalışmada Covit-19 pandemisinin okul çağındaki otizm spektrum tanılı bireylerin sosyal duygusal gelişimlerine ve yaşam kalitelerine etkisi incelenmiştir. Yöntem: Temel nitel araştırma modeli ile yürütülen bu çalışmaya otizm tanısı almış 126 çocuğun ebeveynleri katılmıştır. Veri toplama aracı olarak ebeveynlere uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formu, Okul Çağı Çocukları için Duygulanım Bozuklukları ve Şizofreni Görüşme Çizelgesi-Şimdi ve Yaşam Boyu Versiyonu (ÇDGŞG-ŞY) ve Çocuklar için Yaşam Kalitesi Ölçeği (ÇİYKÖ) uygulanmıştır. Verilerin analizi; tek faktörlü varyans analizi ve içerik analizi tekniği kullanılarak ölçülmüştür. Bu araştırma için ölçeğin cronbach alfa değeri ,81'dir. Bulgular: Araştırma grubundaki ebeveynlerin yaş ortalaması 46 ±3,44'dır. Araştırmaya katılan ebeveynlerin %39'u erkek %61'i kadındır. Covit-19 pandemi sürecinde otizm tanısı almış bireylerin yaşam kaliteleri ile sosyal duygusal gelişimleri arasındaki korelasyon anlamlı bulunmuştur (r=0.06 ve p=0.04). Otizm tanılı bireylerin evde kalma süreleri arttıkça okul çağı çocukları için duygulanım bozuklukları ve şizofreni görüşme çizelge puanı da artmaktadır. Ayrıca ebeveynlerin gelir durumları arttıkça ile çocuklar için yaşam kalitesi ölçeği (ÇİYKÖ) puanının da arttığı görülmüştür (p<0,05). Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmanın sonucunda sosyal hayatta olan otizm tanılı bireylerin yaşam kalitelerinin ve sosyal duygusal gelişimlerinin daha yüksek olduğu, evde kalma süresinin artması ile beraber bu bireylerde yaşam kalitesinin düşmesine ve sosyal duygusal olarak negatif yönde etkilendikleri görülmüştür. Bu araştırmanın sonucu bu yönüyle de literatür ile örtüşmektedir. Bu çalışmada otizm tanılı bireylerin sosyal duygusal olarak gelişebilmeleri için sosyal ve eğitim hayatının içinde olması gerektiği vurgulanmıştır. Anahtar kelimeler: Otizm, sosyal duygusal gelişim, yaşam kalitesi, covit-19.

Anahtar Kelimeler: Otizm, sosyal duygusal gelişim, yaşam kalitesi, covit-19.

S03 An Examination Of The Social-Emotional Development And Quality Of Life Of Individuals Diagnosed With Autism Spectrum Disorder At School Age During The Covid-19 Pandemic

Gülcan Koçyiğit[1]
1 Karatay University

Introduction and aim: In this study, the effect of the COVID-19 pandemic on the social emotional development of individuals with special needs at school age from a parental point of view was examined. Method: The parents of 126 children diagnosed with autism participated in this study, which was conducted using the basic qualitative research model. A semi-structured interview form applied to parents as a data collection tool, an Affective Disorders and Schizophrenia Interview Schedule for School-Age Children-Now and Lifetime Version (HSCS-SY) and a Quality of Life Scale for Children (QQS) have been applied. The analysis of the data was measured using one-factor analysis of variance and content analysis technique. The Cronbach alpha value of the scale for this study is 81. Results: The average age

of the parents in the research group was 46 years. 39% of the parents participating in the study are male and 61% are female. The correlation between the quality of life and social emotional development of individuals diagnosed with autism during the Covid-dec9 pandemic was found to be significant (r=0.06 and p=0.04). As the stay-at-home periods of individuals diagnosed with autism increase, the score of the affective disorders and schizophrenia interview charts for school-age children also increases. In addition, it was seen that as the parents ' income status increased, the quality of life scale (QQQ) score for children also increased ($p<0.05$). Conclusion and Suggestions: The result of this study in the social life of social emotional development of individuals with autism quality of life and the higher it is, the house together with increasing duration of stay in degradation of quality of life for these individuals, and social and emotional negative effect was observed. The result of this research also coincides with the literature in this aspect. In this study, it was emphasized that individuals diagnosed with autism should be in social and educational life in order to develop socially emotionally. Keywords: Autism, social emotional development, quality of life, covid-19.

Keywords: Autism, socialemotionaldevelopment, quality of life, covid-19.

S04 Ebeveynlerin Sigara Kullaniminin Otizm Tanili 4-8 Yaş Çocuklardaki Otizm Derecesine Etkisi

Özgür Akgül[1], Hatice Yalçın[1]
1 Kto Karatay Üniversitesi

Giriş ve Amaç: Bu araştırmada ebeveynlerin sigara kullanımının otizm tanılı 4-8 yaş çocuklardaki otizm derecesine etkisi incelenmiştir. Yöntem: İlişkisel tarama modelinde yapılan bu çalışmaya 30 otizmli çocuk ve ebeveyn ile 30 normal gelişim gösteren çocuk ve ebeveyn dahil edilmiştir (n=60 çocuk ve n=60 ebeveyn). Araştırmada ebeveynlerin sigara bağımlılık düzeylerini ölçmek için Fagerström Nikotin Bağımlılık Testi-FNBT, çocukların otizm derecelendirmesi için Çocukluk Otizmi Derecelendirme Ölçeği-CARS kullanılmıştır. Elde edilen veriler t testi, tek faktörlü varyans analizi, Mann-Witney U ve Kruskal Wallis H testi ile değerlendirilmiştir. Bu çalışma için ölçeğin cronbach alfa değeri ,82'dir. Bulgular: Çalışma grubundaki ebeveynlerin yaş ortalaması 42 ve %60'ı erkektir. Günde on adetten fazla sigara içen ebeveynlerde FNBT-CARS arasındaki korelasyon anlamlı bulunmuştur (r=0.08 ve p=0.03); sigara içme oranı arttıkça otizm derecelendirme ölçek puanı artmaktadır. Anne-baba eğitimi, ailenin aylık geliri, yaşanan yer, aile tipi açısından gruplar arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır. Gebelik sırasında tıbbi bir hastalık tanısı alan, stresli yaşam olayları geçiren, günde on sigaradan fazla kullanan annelerin çocuklarında ve ileri anne-baba yaşı olan grupta CARS puan ortalaması anlamlı yüksek saptanmıştır. Cinsiyete göre yapılan analizlerde, anne ve baba yaşı büyük olanlarda ve erkek otizmlilerde FNBT-CARS arasındaki korelasyon anlamlıdır (p<0,05). Sonuç ve Öneriler: Bu çalışmada ebeveynlerin sigara kullanımı ile çocuğun otizm derecesi arasında ilişki ortaya konmuştur; bu bulgu başka çalışmalarla da desteklenmektedir. Bu çalışmada otizmli çocuklarla çalışan profesyonellerin, ebeveynlere sigara kullanımı konusunda psikoeğitim vermelerinin önemi vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn, sigara kullanımı, otizm derecesi

S04 The Effect Of Parents' Cigarette Use On Autism Grade In 4-8 Years Old Children With Autism

Özgür Akgül[1], Hatice Yalçın[1]
1 Kto Karatay University

Introduction and Aim: In this research the relationship between parental smoking and autism severity in children aged 4-8 years with autism was investigated. Method: In this study which was carried out in relational screening model; Parents of 30 children with autism and parents of 30 children with normal development (n=60 child and n=60 parent) were included. In the study, Fagerström Nicotine Dependence Test-FNBT was used to measure the smoking addiction levels of parents. Childhood Autism Rating Scale-CARS was used for children's autism rating. Data were evaluated with t test, single factor analysis of variance, Mann-Witney U and Kruskal Wallis H tests. The cronbach alpha value of the scale for this study is .82. Results: The mean age of the parents in the study group was 42 and 60% were male. The correlation between FNBT-CARS was significant in parents who smoked more than ten cigarettes a day (r=0.08 and p=0.03). As the rate of smoking increases, the autism rating scale score increases.

There is no significant difference between the groups in terms of parent education, monthly income of the family, place of residence and family type. In children of mothers who were diagnosed with a medical illness during pregnancy, had stressful life events, smoked more than ten cigarettes a day, and in the group with advanced parental age; The CARS score average is high. In the analyzes made by gender, the correlation between FNBT-CARS was significant in patients with older maternal and paternal age and male autism ($p<0.05$). Conclusion and Suggestions: In this study, the relationship between parents' smoking and the child's autism degree was revealed; This finding is supported by other studies. In this study, it was emphasized that professionals working with autistic children should provide psychoeducation to parents about smoking.

Keywords: Parent, smoking, autism degree

S05 İnsan Performansi Ekoloji Modeli Bakiş Açisi İle Otizm Spektrum Bozukluğu: Olgu Raporu

Zeynep Çorakcı[1]
1 Bezmialem Vakıf Üniversitesi

GİRİŞ Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB); insanlarla normal sosyal ilişkiler kurmaktaki yetersizlik, iletişimsel becerilerin gelişiminde zayıflama, imgesel yeti eksiliği ve tekrarlayan stereotip hareketler içeren kronik bir bozukluktur. Çalışma OSB tanılı olgunun duyu işlemleme ve modülasyon problemlerinin, İnsan Performansı Ekoloji Modeli'nin kişi, bağlam, görev ve performans bileşenlerine uygun olarak planlanan ev programları ile iyileştirilmesini amaçlamaktadır. OLGU Kız çocuğu olan 2012 doğumlu olgu 5,5 yaşında %40 OSB tanısı almıştır. Aileden edinilen bilgiler, klinik gözlemler ve değerlendirmeler sonucunda; olguda duyusal modülasyon problemlerinin duyusal işlemleme sürecindeki bozulma ile ilişki içerisinde olduğu düşünüldü. Mevcut modülasyon problemlerini tespit etmek amacı ile anneye, uygulamalar öncesi ve sonrası Dunn Duyu Profili uygulandı. Haftada bir gün duyu bütünleme seansları ve ailenin aktif yürüteceği duyu temelli ev programları düzenlendi. Ev programları oluşturulurken, İnsan Performansı Ekoloji Modeli'nden yararlanıldı. Olgunun kişisel özellikleri, ev programını oluşturan her bir görevin gerçekleştirildiği bağlam ve tüm bu faktörler sonucu açığa çıkan performans dikkate alındı. Ev programının takibi, olgunun davranışları ve aile üyelerinin gözlemlerini yazabilecekleri yapılandırılmış formlar ve videolar ile sağlandı. Yedi ayın sonunda Dunn Duyu Profili ile tekrar değerlendirilen olgunun uygulama öncesi en fazla bozulma gösteren alanlarında "tipik performans" yanıtları alındı. Bu alanlar; duyusal davranış cevabı olarak "duyusal kaçınma" (İlk Puan=110, Son puan=129), duyusal işlem-modülasyon olarak "duygusal ve sosyal cevaplar" (İlk Puan=54, Son Puan=63) ve modülasyon problemi olarak "dikkatsizlik/dikkat dağınıklığı"dır (İlk Puan=22, Son Puan=25). TARTIŞMA Ergoterapist takibinde uygun bağlamsal nitelikler sağlanarak yürütülen duyu temelli ev programları; OSB tanılı çocuklarda adaptasyonel becerilerin geliştirilmesine imkan sağlayan, klinik uygulamaları destekleyen, aynı zamanda maddi manevi kaynak korunumunu esas alan alternatif yaklaşımlardır. Multidisipliner eğitim programlarına dahil edilerek rehabilitasyon sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Otizm Spektrum Bozukluğu, Duyu Bütünleme, İnsan Performansı Ekoloji Modeli

S05 Autism Spectrum Disorder From The Ecology Of Human Performance Model Perspective: A Case Report

Zeynep Çorakcı[1]
1 Bezmialem Vakif University

INTRODUCTION Autism Spectrum Disorder (ASD); it is a chronic disorder that includes the inability to establish normal social relationships with people, weakened development of communicative skills, lack of imaginative ability, and repetitive stereotyped movements. The study aims to improve the sensory processing and modulation problems of the case with ASD with home programs planned in accordance with the person, context, task and performance

components of The Ecology of Human Performance (EHP) Model. CASE The case who was born in 2012, a girl, was diagnosed with 40% ASD at the age of 5.5. As a result of the information obtained from the family, clinical observations and evaluations; in this case, it was thought that sensory modulation problems were related to the deterioration in the sensory processing process. Dunn Sensory Profile was applied to the mother before and after the practices in order to detect the current modulation problems. Sensory integration sessions once a week and sensory-based home programs to be actively carried out by the family were organized. EHP Model was used while creating the home programs. The personal characteristics of the case, the context in which each task constituting the home program was performed, and the performance resulting from all these factors were taken into account. The follow-up of the home program was provided with structured forms and videos in which the case's behavior and family could write their observations. At the end of seven months, "typical performance" responses were obtained in the most impaired areas of the case before the application, which was re-evaluated with the Dunn Sensory Profile. These areas are; “Sensory avoidance”(First Score=110, Final Score=129) as sensory behavior response, “emotional and social responses”(First Score=54, Final Score=63) as sensory processing-modulation, and “inattention/attention” as modulation problem clutter”(First Score=22, Final Score=25). DISCUSSION Sensory-based home programs carried out by providing appropriate contextual qualifications under occupational therapist follow-up; they are alternative approaches that enable the development of adaptive skills in children with ASD, support clinical practices, and preservation of material and spiritual resources. It is thought that it will contribute to the rehabilitation process by including it in multidisciplinary education programs.

Keywords: Autism Spectrum Disorder, Sensory Integration, The Ecology of Human Performance Model

S06 Kardeş Aracili Sunulan Davranişsal Öğretim Programinin Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklarin Sözel Davraniş Becerilerini Geliştirmeye Etkisi

Hatice Nilüfer Güler[1], Binyamin Birkan[2]
1 Meb
2 Biruni Üniversitesi

Bu çalışmada Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) olan bir öğrenciye Sözel Davranış Becerilerinden varlıkları adlandırmayı öğretmek amacıyla Kardeş Aracılı Sunulan Davranışsal Öğretim Programı'nın (KADÖP) etkililiği araştırılmıştır. Bu amaçla araştırmamıza OSB tanısı ve adlandırma becerilerinde yetersizliği olan 9 yaşında bir erkek öğrenci ile 15 yaşında tipik gelişim gösteren (TGG) büyük erkek kardeşi katılmıştır. Öğrenciye öğretimi yapılacak olan elektronik eşyalar, iç organlar ve mutfak gereçlerinden beşer adet nesne belirlenmiş, nesnelerin dört farklı görselini kullanarak bir davranışsal öğretim programı geliştirilmiştir. Araştırmada bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etkisi tek denekli araştırma yöntemlerinden davranışlar arası yoklama denemeli çoklu yoklama modeli kullanılarak belirlenmiştir. Bağımlı değişkene ilişkin doğru tepki sayısı olay kaydı tekniği ile toplanmış ve deneğin hedeflenen düzeyde bu beceriyi öğrendiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretiminin sonlanmasının ardından 1., 3. ve 5. haftalarda ise deneğin öğrendiği adlandırma becerisinin ardından kalıcılığa ilişkin izleme verisi toplanmış ve deneğin bu becerinin kalıcılığını koruduğu görülmüştür. Öğrenci kazandığı adlandırma becerisini farklı nesnelere ve kişilere de genelleyebilmiştir. Uygulama videolarını izleyen öğretmenler ile öğrencinin aile bireylerinden öğretilen becerilerin işlevi ve kullanılan öğretim tekniğine ilişkin görüşleri alınarak sosyal geçerlik verileri toplanmış ve toplanan veriler araştırmanın sosyal geçerliliğinin yüksek düzeyde olduğunu göstermiştir. Çalışma bulguları, öğretim, yoklama ve genelleme oturumlarında elde edilen verilerin grafiksel analizi dikkate alındığında KADÖP'ün OSB'li çocukların adlandırma becerisini öğrenmelerinde etkili olduğunu göstermiştir. İleride yapılacak araştımalara KADÖP ile farklı becerilerilerin öğretiminin yapılması ve farklı yetersizlik türüne sahip çocuklar ve kardeşleri ile çalışmanın yinelenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile üyeleri tarafından sunulan öğretim uygulamaları, kardeş aracılı sunulan öğretim uygulamaları, Otizm Spektrum Bozukluğu, Sözel Davranış, Adlandırma.

S06 The Effect Of Sibling-Mediated Behavioral Intervention Program On Improving The Verbal Behavior Skills Of Children With Autism Spectrum Disorder.

Hatice Nilüfer Güler[1], Binyamin Birkan[2]
1 Ministry Of Education
2 Biruni University

In this study, the effectiveness of the Sibling-Mediated Behavioural Intervention Program (SMBIP) was investigated in order to teach a student with Autism Spectrum Disorder (ASD) to name entities which is a part of Verbal Behaviour Skills. For this purpose, a 9-year-old male student with ASD and deficiency in naming skills diagnosis, and his 15 years old brother with typical development were included in our study. Five different objects from electronic equipment, internal organs and kitchen equipment were determined to be taught to the

student, and a Behavioural Intervention Program was developed using four different visuals of each objects. In the study, the effect of the independent variable on the dependent variable was determined using the Multiple probe design across behavioural interrogation, one of the single-subject research methods. The number of correct responses for the dependent variable was collected using the event recording technique, and it was concluded that the subject has learned this skill at the targeted level. After the end of teaching sessions, monitoring data regarding permanence were collected in the 1st, 3rd and 5th weeks and it was observed that the subject preserved the permanence of this skill. The student was able to generalize his acquired naming skill to different objects and people. Social validity data were collected by getting opinions from the teachers who watched the application videos and the students' family members, and collected data showed that the social validity of the study was high. Considering the graphical analysis of the data obtained in the teaching, probe and generalization sessions of the research, SMBIP was found to be effective for children with ASD to learn naming skills. The findings of the study showed that SMBIP is effective in learning naming skills of children with ASD. It is recommended to teach different skills with SMBIP and to repeat the research with children with different types of disability and their siblings.

Keywords: Behavioral Intervention Programs Used by Family Members, Sibling-Mediated Teaching Practices, Autism Spectrum Disorder, Verbal Behaviour, Tacting.

S07 Matematik Öğretim Stratejileri Ve Otizm Spektrum Bozukluğu: Uygulamacılara Ve Araştırmacılara Öneriler

Ufuk Özkubat [1]
1 Gazi Üniversitesi

Giriş Öğrencilere ilkokul yıllarından itibaren kazandırılması hedeflenen temel akademik beceriler, okuma, yazma, temel aritmetik işlemler ve problem çözme olarak sıralanabilir. Temel akademik becerilerden biri olan matematik becerilerinde desteğe gereksinim duyan otizm spektrum bozukluğu (OSB) olan öğrencileri desteklemek için öğretmenler etkililiği kanıtlanmış uygulamalara ihtiyaç duymaktadırlar (Cox & Jimenez, 2020; King vd., 2016; Siregar vd., 2020) Bu doğrultuda bu araştırmada OSB olan öğrencilerle uygulanmış matematik öğretim stratejileri hakkında ayrıntılı bilgiler sunulacaktır. Böylece öğretmenlerin bir yandan uygun matematik öğretim stratejileri hakkında bilgi edinmeleri sağlanırken bir yandan da uygun matematik öğretim stratejilerini seçebilmeleri sağlanacaktır. Yöntem Bu araştırma son on yılda OSB olan öğrenciler ile yürütülen matematik öğretim stratejilerini içeren, hakemli dergilerde yayınlanmış araştırmaları kapsamaktadır. Araştırmada, makalelerin bu araştırmada yer almasına ilişkin bazı temel seçim ölçütleri belirlenmiştir. Bu ölçütler, a) makalelerin 2010-2020 yılları arasında yapılmış olması, b) makalelerin katılımcı grubunun OSB olan öğrencileri içermesi ve c) makalelerde matematik öğretim stratejilerinin kullanılması olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda, ilgili makalelerin belirlenmesi tespit etme, tarama, uygunluk ve dahil etme aşamaları olmak üzere dört adımda gerçekleştirİlmiştir. Aşamaların sunumunda PRISMA akış şeması kullanılmıştır (Moher vd., 2009). Bulgular Araştırma bulguları OSB olan öğrencilerde; azalan ipucu sistemi, sabit bekleme süreli öğretim, eş zamanlı ipucuyla öğretim, şema temelli öğretim, bilişsel strateji öğretimi, video ile model olma, artırılmış gerçeklik, nokta belirleme yöntemi, erken sayı müfredatı uygulaması gibi matematik öğretim stratejilerinin kullanıldığını göstermektedir. Ayrıca belirtilen matematik öğretim stratejilerinin uygulanmasında kullanılan grafiksel düzenleyiciler, kendini yönetme stratejileri, pekiştirme sistemleri, beceri analizleri, somut veya görsel destekleyicilerin de ASD olan öğrencilerin matematiksel becerileri kazanmalarında önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Tartışma Araştırma bulguları, ilgili alanyazın çerçevesinde tartışılmış, öğretmenlere, uygulamaya ve alanda çalışan araştırmacılara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Matematik öğretim stratejileri, otizm spektrum bozukluğu, alanyazın derlemesi

S07 Mathematic Instruction Strategies And Autism Spectrum Disorder: Recommendations For Practitioners And Researchers

Ufuk Özkubat [1]
1 Gazi University

Introduction The basic academic skills that are aimed to be acquired by students starting from the primary school years can be listed as reading, writing, basic arithmetic operations and problem solving. Teachers need practices with proven effectiveness to support students with Autism Spectrum Disorder (ASD) who need support in mathematics skills, which is one of the

basic academic skills (Cox & Jimenez, 2020; King et al., 2016; Siregar et al., 2020). To that end, in this study, detailed information about mathematics teaching strategies applied with students with ASD will be presented. In this way, teachers will be provided with information about appropriate mathematic instruction strategies, also, it will be ensured that they can choose from appropriate mathematics teaching strategies. Method This research is consisted of research published in peer-reviewed journals on mathematic instruction strategies conducted with students with ASD in the last ten years. In the research, some basic selection criteria for the inclusion of articles in this research were determined. These criteria were determined as a) the articles published between 2010-2020, b) the participant group of the articles included students with ASD, and c) the use of mathematic instruction strategies in the articles. In this regard, the compilation of the relevant articles was carried out in four steps: identification, screening, compliance and inclusion. PRISMA flowchart was used in the presentation of the stages (Moher et al., 2009). Results Research findings in students with ASD show that mathematic instruction strategies, such as system of least prompts, constant time delay, simultaneous prompting, schema based instruction, cognitive strategies, video modeling, augmented reality, touch math, early numeracy curriculum instructions were used. In addition, graphical organizers, self-management strategies, reinforcement systems, skill analyses, and concrete or visual supporters used in the implementation of the specified mathematic instruction strategies play an important role in gaining mathematical skills for students with ASD. Discussion The research findings were discussed within the framework of the relevant literature, and suggestions were made for practice, teachers, and researchers working in the field.

Keywords: Mathematic instruction strategies, autism spectrum disorder, literature review

S08 Okul Öncesi Asperger Sendromu: Olgu Sunumu

Gökçe Gizem Barin[1], Ayşe Burcu Erdoğdu[2]
1 Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Ve Ergen Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye
2 Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Ve Ergen Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Giriş: Asperger Bozukluğu; sosyal-duygusal gelişimde kısıtlılık ve farklılıklar ile tekrarlayıcı davranış ve ilgi alanlarıyla seyreden, belirtileri çocukluk çağında başlayan ve sıklıkla yaşam boyu süren bir bozukluktur(DSM-4). DSM-5'te Otizm Spektrum Bozuklukları tanısına alınan Asperger Bozukluğunda bariz bir dil ve bilişsel gelişim geriliği olmaması da ayırt edicidir. Erkek çocuklarında kız çocuklarınsan 3-6 kat daha fazla görüldüğü bildirilmektedir. Asperger Bozukluğu olan çocuklar ortalama 8 yaşındayken polikliniklere başvurmakta, ortalama 10 yaşındayken tanı almaktadırlar. 6 yaş öncesi tanı alanlar ise oldukça düşük bir yüzdedir. Bu olgu sunumunda okul öncesi dönemde Asperger Bozukluğu tanısı alan bir kız hasta tartışılacaktır. Olgu: Kliniğimize ilk kez 2 yaş 9 aylıkken getirilen kız hasta; seçici yemek yiyor, duyusal hassasiyetleri nedeniyle kendisine dokunulmasını istemiyordu. Yapılan gelişim testinde dil ve motor becerilerinde yaşıtları ile uyumlu, kişisel-sosyal alanda yaşıtlarına göre sınırda olduğu görüldü. İsmine her zaman bakıyor, göz temasını kuruyor, karşılıklı iletişimi yaşına uygun olarak sürdürebiliyordu. Öyküsünden, bazı oyuncakları sırasına ve rengine göre dizdiği, bir iki kez duyduğu yabancı dildeki şarkıları çabucak ezberlediği öğrenildi. Hastada ön tanı olarak Asperger Bozukluğu düşünüldü, tanıya yönelik özel eğitim müdahaleleri önerilerek, çocuk nöroloji bölümünden konsültasyon istendi. Takiplerinde epilepsi tanısı alan hastanın başka komorbiditesi yoktu. Şu anda 5 yaşında olan hastanın markaları ezberlediği, monoton bir ses tonuyla konuştuğu, okul öncesi eğitime başladığı, akranlarıyla iletişim kurabildiği ancak sadece kendi ilgi alanlarına yönelik konuştuğu için bu iletişimi uzun sürdüremediği gözlenmiş olup, Asperger Bozukluğu tanısıyla tarafımızca takibi sürdürülmektedir. Tartışma: Asperger Bozukluğu, yaşamın ilk yıllarında ağır klinik belirtilere neden olmadığı veya bu çocukların diğer iyi gelişen tarafları da olduğu için aileler tarafından erken fark edilememektedir. Özellikle ergenlik çağına kadar fark edilemeyen vakalarda akademik, sosyal ve diğer birçok alanda bozulmalarla birlikte eşlik eden diğer psikiyatrik tanılara bağlı olarak intihar ve kendine zarar verme gibi mortaliteye neden olabilecek ciddi davranışlar görülebilmektedir. Erken dönemde tanıya yönelik özel eğitim müdahalelerinin başlanması, çocukta sosyal bağlantılar kurma potansiyelinin artması ve sağlıklı, üretken bir yaşam sürmesi olasılığını önemli ölçüde artırmaktadır. Bu yüzden bizim vakamız özellikle okul öncesi dönemde duyusal hassasiyetler, tuhaf ilgi alanları, seçici yemek yeme gibi şikayetlerle getirilen çocuklarda dil ve sosyal gelişimleri yaşına uygun bile olsa Asperger Bozukluğu öntanısının akla gelmesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: okul öncesi, Asperger sendromu, osb

S08 Preschool Asperger Syndrome: Case Report

Gökçe Gizem Barin[1], Ayşe Burcu Erdoğdu[2]
1 Marmara University, Department Of Child And Adolescent Psychiatry, Istanbul, Turkey
2 Marmara University, Department Of Child And Adolescent Psychiatry, Istanbul, Turkey

Introduction: Asperger's Disorder; It is characterized by limitations and differences in social-emotional development, repetitive behaviors and interests, symptoms that begin in childhood and often last for life (DSM-4). It is reported that it is seen 3-6 times more in boys than in girls. Children with Asperger's Disorder apply to outpatient clinics when they are 8 years old on average, and are diagnosed when they are 10 years old on average. In this case report, a female patient who was diagnosed with Asperger's Disorder in the preschool period will be discussed. Case: A female patient who was brought to our clinic for the first time when she was 2 years and 9 months old; she ate picky, she didn't want to be touched because of her sensory sensitivities. In the development test, it was seen that he was compatible with his peers in language and motor skills, and was at the border in personal-social field. He always looked at his name, made eye contact, and was able to maintain mutual communication in accordance with his age. It was learned from her story that she arranged some toys in order and color, and quickly memorized songs in a foreign language that she had heard once or twice. Asperger's Disorder was considered as a preliminary diagnosis in the patient, and a consultation was requested from the pediatric neurology department by suggesting special educational interventions for the diagnosis. The patient, who was diagnosed with epilepsy during the follow-ups, had no other comorbidities. It has been observed that the patient, who is currently 5 years old, memorizes brands, speaks in a monotonous tone, starts pre-school education, can communicate with his peers, but cannot maintain this communication for a long time because he speaks only for his own interests. Discussion: Our case is especially important in terms of considering the pre-diagnosis of Asperger's Disorder in children who were brought in with complaints such as sensory sensitivities, strange interests, and picky eating, even if their language and social development are appropriate for their age.

Keywords: preschool, aspergers syndrome, asd

S09 Okul Öncesi Dönemde Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Öğrencilerin Okula Uyumunu Etkileyen Değişkenler Arasındaki Dolaylı İlişkiler

Gamze Alak[1], Zeynep Bahap Kudred[2], Şeyda Demir[2], Hatice Bakkaloğlu[2], Meral Çilem Ökçün Akçamuş[2]
1 Atatürk Üniversitesi
2 Ankara Üniversitesi

OSB olan çocuklarda, tipik gelişen akranlarıyla karşılaşıldığında öğretmenleri ile ilişkilerin kalitesinde düşüklük ve daha düşük düzeyde okula uyum görülmektedir. Bununla birlikte alanyazında, OSB olan çocukların öğretmen-öğrenci ilişkilerinin kalitesiyle dolaylı ve doğrudan ilişkili olan belirli faktörlerin belirlenmesine yönelik sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu nedenle bu araştırmada, okul öncesi dönemde OSB olan çocukların öğretmenleri ile kurdukları ilişkilerin (çatışma ve yakınlık), tekrarlayıcı davranışlar ve okula uyum (sınıfa katılım ve olumlu yönelim) arasında aracı bir etkiye sahip olup olmadığı incelenmektedir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada çok faktörlü yordayıcı korelasyonel desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, okul öncesi dönemde özel eğitim kurumlarında eğitim alan, yaş ortalaması 4.65 (SS = 1.66) olan 96 OSB tanılı çocuk (16 kız, 80 erkek) ve onların öğretmenleri oluşturmaktadır. Çocukların tanıları, anneleri tarafından doldurulan Gilliam Otizm Derecelendirme Ölçeği-2-Türkçe Versiyonu (GOBDÖ-2-TV) ile doğrulanmıştır. Araştırmada tekrarlayıcı davranışlar (Tekrarlayıcı Davranışlar Ölçeği/TEDÖ-R) öğretmen-öğrenci ilişkileri (Öğrenci-Öğretmen İlişki Ölçeği- Kısa Formu) ve okula uyum (Okula Uyum Öğretmen Derecelendirme Ölçeği-Kısa Formu) verileri Türkçeye uyarlanan ölçekler aracılığı ile toplanmıştır. İstatistiksel analizler için IBM SPSS AMOS 26 kullanılmıştır. Sonuç olarak tekrarlayıcı davranışlar ölçeğinin alt ölçekleri olan streotipik, kendine zarar verici, aynılık ve sınırlı davranışları ile okula uyum arasında anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Bu ilişkilerden kendine zarar verici ve aynılık davranışları ile okula uyum (hem sınıfa katılım hem de olumlu yönelim) arasındaki ilişkide çatışmalı öğretmen-öğrenci ilişkisinin aracı olduğu görülmüştür. Diğer bir deyişle bu tekrarlayıcı davranışlar artıkça öğretmen-öğrenci ilişkisinde çatışma artmış ve sonuç olarak okula uyum azalmıştır. Bu bulgular doğrultusunda OSB olan çocukların tekrarlayıcı davranışlarına yönelik yapılacak müdahaleler sonucunda daha yakın öğretmen-öğrenci ilişkilerinin oluşacağı ve okula uyumun artacağı söylenebilir. Bu çalışma alandaki belirli bir açığı kapatsa da başta örneklem sayısının az olması ve sadece öğretmenlerin görüşlerinin alınması açısından sınırlıdır. Daha sonraki çalışmaların bu sınırlılıkları dikkate alarak yeniden planlanmasının alana daha fazla katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okula uyum, öğretmen-öğrenci ilişkisi, tekrarlayıcı davranışlar, aracılık, otizm spektrum bozukluğu

S09 Indirect Relationships Between Variables Affecting School Adjustment Of Students With Autism Spectrum Disorder In Preschool Period

Gamze Alak[1], Zeynep Bahap Kudred[2], Şeyda Demir[2], Hatice Bakkaloğlu[2], Meral Çilem Ökçün Akçamuş[2]
1 Atatürk University
2 Ankara University

Compared to their typically developing peers, children with ASD have lower quality of relationships with their teachers and a lower level of school adjustment. However, there are limited studies in the literature to determine certain factors that are directly or indirectly related to the quality of teacher-student relationships in children with ASD. Therefore, in the present study, it is examined whether the relationships (conflict and closeness) that children with ASD establish with their teachers in the preschool period have a mediating effect between repetitive behaviors and school adjustment (class participation and positive orientation). Multi-factor predictive correlational design was used in the study. The study group of the research consists of 96 children (16 girls, 80 boys) diagnosed with ASD with a mean age of 4.65 (SD = 1.66) and their teachers, who were educated in special education institutions in the pre-school period. The diagnoses of the children were confirmed with the Gilliam Autism Rating Scale-2-Turkish Version filled in by their mothers. In the study, data on repetitive behaviors (Repetitive Behavior Scale-Revised/RBS-R), teacher-student relations (Student-Teacher Relationship Scale-Short Form), and school adjustment (Short Form of Teacher Rating Scale of School Adjustment) data were collected through scales adapted to Turkish. IBM SPSS AMOS 26 was used for statistical analysis. As a result, significant relationships were found between stereotyped, self-injurious, sameness and limited behaviors, which are the subscales of the scale of the repetitive behavior, and school adjustment. Among these relationships, it was seen that the conflicting teacher-student relationship mediated the relationship between self-injurious and sameness and school adjustment (both classroom participation and positive orientation). In other words, as these repetitive behaviors increased, conflict increased in the teacher-student relationship and as a result, school adjustment decreased. In line with the results, it can be said that as a result of interventions to be made for the repetitive behaviors of children with ASD, closer teacher-student relations will be formed, and school adjustment will increase. Although this study closes a certain gap in the field, it is limited in terms of the small sample size and only the teacher's views. It is thought that the replanning

Keywords: School adjustment, teacher-student relationship, repetitive behaviors, mediation, autism spectrum disorder

S10 Osb Olan Çocuğa Sahip Ebeveynler Covid-19 Pandemi Sürecini Nasıl Yaşadılar: Yeni Normale İlişkin Bakış Açıları Ve Deneyimleri

Gülden Bozkuş-Genç[1], Sunagül Sani-Bozkurt[1]
1 Anadolu Üniversitesi

Giriş: Beklenmedik bir şekilde ortaya çıkan Covid-19 salgını öz-izolasyon ve sosyal mesafe gibi acil önlemlerin alınmasına ve beraberinde özenle oluşturulmuş günlük rutinlerin bozulmasına, kişiler arası ilişkilerin değişmesine ve uzman desteklerinin bir anda sonlanmasına neden olmuştur. Amaç: Pandemi sürecinde aile bireylerinin zorunlu olarak daha çok bir arada bulunduğu gerçeği göz önünde bulundurularak bu çalışmada, Türkiye'de otizm spektrum bozukluğu olan bireylere sahip anne-babaların Covid-19 pandemisine ilişkin bakış açılarının ve pandemi sırasında yaşadıkları güçlüklere ilişkin deneyimlerinin ortaya konması amaçlanmaktadır. Yöntem: Çalışmada fenomonoloji deseni kullanılmıştır. Araştırmaya maksimum çeşitlilik örnekleme yoluyla belirlenmiş gönüllü onam beyan eden yedi anne ve bir baba katılmıştır. Veriler, yarı-yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmış ve içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Bulgular: Analiz sonucu bulgular, iki ana tema ve 68 kodda toplanmıştır. Başlangıçta salgın sürecini kendileri için aile bağlarının güçlenmesi, kendilerine zaman ayırarak dinlenme, yeni hobiler edinme gibi olumlu olarak değerlendiren ebeveynlerin bakış açısı, karantina sürecinin uzamasıyla olumsuz yönde değişmiştir. Anne-babaların artan rol ve sorumlulukları, eğitim kültüründeki değişim, zihinsel sağlıklarının derinden etkilenmesi, uzaktan eğitimde yaşanan sorunlar Covid-19 deneyimlerinin olumsuz etkileriyle ilgili en çok tartışılan konular arasında yer almaktadır. Sonuç: Pandemi ile paralel olarak ailenin işlevlerinde de önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Covid-19 pandemisi sürecinde ebeveynler artan rolleri ve sorumluluklarını sıklıkla vurgulamışlardır. Bu süreçte psikolojik olarak bunalmış olan ebeveynler, yalnız olmadıklarını hissetme gereksinimi duymuştur. Öneriler: Anne-babalar, içinde bulundukları durumun bir kez daha yaşanmamasını dileyerek birçok öneri ve tavsiyelerde bulunmuşlardır. Bu çalışmada, kadın ve erkek ebeveyn katılımcıların arasında dengesiz bir dağılım vardı (7:1). Katılımcıların daha homojen olduğu yeni araştırmalar planlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Otizm spektrum bozukluğu, Covid-9 pandemisi, korona virüs salgını, ebeveynlik, özel gereksinimleri olan bireyler

S10 How Did Parents Having Children With Autism Spectrum Disorder Experience The Covid-19 Pandemic: Perspectives And Insights Regarding The New Normal

Gülden Bozkuş-Genç[1], Sunagül Sani-Bozkurt[1]
1 Anadolu University

Background: The unexpected outbreak of Covid-19 has caused urgent measures such as self-isolation and social distance to be taken and has also led to the disruption of carefully established daily routines, change in interpersonal relationships, and the sudden ending of expert support. Purpose: Considering the fact that family members spend more time together by necessity during the pandemic, this study aims to reveal the perceptions of parents having individuals with an autism spectrum disorder in Turkey of the COVID-19 pandemic and their

experiences of the difficulties during the pandemic. Method: The qualitative phenomenology design was used in the study. Seven mothers and one father, who gave their consent participated in the study. Data were collected through semi-structured interviews and analyzed using content analysis. Results: The results of the analysis were collected in two broad themes including 68 codes. The perspective of the parents, who evaluated the pandemic process positively in the beginning, such as strengthening family ties, taking time to rest, and acquiring new hobbies, changed negatively with the prolongation of the lockdown period. The increasing roles and responsibilities of parents, the change in the education culture, the deep impact on their mental health, and the problems experienced in distance education are among the most discussed issues regarding the adverse effects of COVID-19 experiences. Conclusions: In parallel with the pandemic, significant changes have also occurred in the functions of the family. Parents have often emphasized their increasing role and responsibilities during the Covid-19 pandemic process. During this period, parents who were psychologically depressed felt the need to feel that they were not alone. Suggestions: Wishing that their situation would not be experienced again, parents made many suggestions and recommendations. In this study, there was an unbalanced ratio of female to male parent participants (7:1). New research can be planned to take into account the mixed nature of sampling.

Keywords: Autism spectrum disorder, COVID-19 pandemic, coronavirus outbreak, parenting, learners with special needs

S11 Osb'Li Çocuklarin Uzamsal, Motor Ve Soyut Anlati Görevlerinde Jest Kullanimlarinin İncelenmesi

Merih Toker[1], Selda Özdemir[2], Elif Karabulut[3], Işık Akın Bülbül[4]
1 Hasan Kalyoncu Üniversitesi
2 Hacettepe Üniversitesi
3 Özel Tohum Vakfı Özel Eğitim Uygulama Okulu
4 Gazi Üniversitesi

Giriş ve Amaç Jestler; söz öncesi iletişim döneminde üretilmeye başlanan iletişim amaçlı kullanılan vücut hareketlerini kapsamaktadır (Iverson & Thal, 1998) ve sosyal iletişim gelişiminde önemli bir yere sahiptirler (Crais, Douglas ve Campell, 2004). Jest kullanımlarının uzamsal ve motor bilgiyi dilbilimsel çıktıya çevirmeye yardımcı olduğu da kabul edilmektedir (Hostettler ve Alibali, 2014). Jestlerin farklı bilişsel ve sözel iletişim işlevlerindeki rolleri OSB'li çocuklarla yürütülen araştırmalarda son derece sınırlı kaldığı ve araştırmacıların sıklıkla söz öncesi döneme odaklandıkları dikkat çekicidir. Oysaki sözel iletişim döneminde de jestler konuşmayı kolaylaştırıcı pek çok bilişsel işlevle ilişkilendirilmektedir. Bu araştırmada farklı bilişsel süreçleri aktive eden uzamsal, motor ve soyut anlatı görevlerinde OSB'li çocukların kullandıkları jest türlerini ve sıklıklarını incelemek amaçlanmıştır. Yöntem Araştırmanın örneklem grubunu Türkçe Erken Dil Gelişim Testi (TEDİL) sonucunda dil yaşları 4-7 yaşları arasında olan 15 OSB'li çocuk oluşturmuştur. Çalışma tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Çocukların çalışmaya dahil edilmesinde; OSB tanısı almış olmaları, herhangi bir nörolojik, motor, duyuşsal ek yetersizliklerinin olmaması ölçütleri aranmıştır. Çocukların jest kullanım tür ve sıklıklarının belirlenmesinde araştırmacılar tarafından geliştirilen iki uzamsal, iki motor ve iki soyut görev kullanılmıştır. Görevler sonucunda çocukların ürettikleri jestler vurgulayıcı, gösterici, ikonik ve kendini düzenleme jestleri olarak kodlanmıştır. Vurgulayıcı jestler, eşzamanlı konuşmanın ritmiyle üretilen, elin yukarı ve aşağı hızlı bir hareketidir (McNeill, 1992). Gösterici jestler, çevredeki uzamsal konumlara veya nesnelere işaret etmektelerdir. İkonik jestler, uzamsal veya motor bir fikirde imaj yaratmak için ellerini ve kolları kullanmaktır (Hostetter, 2011). Kendini düzenleme jestlerinde ise burun kaşıma, dokunma gibi kişinin yüz bölgesine yönelik yaptığı uyarımlar kodlanmaktadır (Galati ve Brennan, 2013). Bulgular Çalışmanın ön bulguları OSB'li çocukların tüm görevlerde vurgulayıcı jest kullanımlarının sık olduğu gözlenmiştir. Uzamsal görevlerde, vurgulayıcı jest ile birlikte gösterici jest kullanımı sıklığının fazla olduğu ve motor görevlerde ise ikonik jest kullanım sıklığının fazla olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Verilerin analizleri devam etmektedir. Sonuç ve Öneriler Bu araştırmanın bulguları OSB'li çocukların jest kullanım türlerinin farklılaştığını göstermektedir. Geçmiş çalışmalardan elde edilen bulgular incelendiğinde katılımcıların motor ve görsel eylemleri anlatırken sıklıkla ikonik jestler; soyut konuları anlatırken ise sıklıkla vurgulayıcı jestleri kullandıkları görülmektedir (Krauss, 1998). Araştırma bulguları tartışılmış ileri araştırmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Otizm spektrum bozukluğu, vurgulayıcı jestler, gösterici jestler, ikonik jestler, kendini düzenleme jestleri

S11 Investigation Of The Use Of Gestures In The Spacious, Motor And Abstract Narrative Tasks Of Children With Autism Spectrum Disorder

Merih Toker[1], Selda Özdemir[2], Elif Karabulut[3], Işık Akın Bülbül[4]
1 Hasan Kalyoncu University
2 Hacettepe University
3 Private Tohum Foundation Special Education Practice School
4 Gazi University

Introduction and purpose Gestures; It includes body movements used for communication purposes that are produced in the preverbal communication period (Iverson & Thal, 1998) and they have an important place in the development of social communication (Crais, Douglas, & Campell, 2004). It is also accepted that the use of gestures helps to translate spatial and motor information into linguistic output (Hostettler & Alibali, 2014). It is noteworthy that the roles of gestures in different cognitive and verbal communication functions are extremely limited in studies conducted with children with Autism Spectrum Disorder (ASD), and researchers often focus on the preverbal period. However, in the verbal communication period, gestures are associated with many cognitive functions that facilitate speech. The aim of this study is to examine the types and frequencies of gestures used by children with ASD in spatial, motor and abstract narrative tasks that activate different cognitive processes. Method The sample group consisted of 15 children with ASD whose language ages were between 4 and 7 years as a result of the Turkish Early Language Development Test (TEDİL). The study is a descriptive research in survey model. Inclusion of children in the study; The criteria for being diagnosed with ASD and not additional deficiencies were sought. Spatial, motor and abstract tasks developed by the researchers were used to determine the types and frequencies of gesture use by children. The gestures produced by the children as a result of the tasks were coded as beats, deictic, iconic and self-regulating gestures. Results The preliminary findings of the study were that children frequently used beats gestures in all tasks. It was found that the frequency of using deictic gestures together with the beats gesture was high in spatial tasks, and the frequency of iconic gestures was high in motor tasks. Conclusion- Recommendations The findings of this study show that the types of gesture use of children with ASD differ. When the findings from previous studies are examined, the participants often use iconic gestures when describing motor and visual actions; it is seen that they often use beats gestures when describing abstract subjects (Krauss, 1998).

Keywords: Autism spectrum disorder, beat gestures, deictic gestures, iconic gestures, self-regulation gestures

S12 Otizm Belirtilerine Yönelik Evde Müdahale (Oyna) Programına Katılan Ebeveynlerin Memnuniyet Düzeyi: Ön Bulgular

Sümeyra Fırat[1], Savaş Yılmaz[2], Sabri Hergüner[2]
1 Samsun Medicalpark Hastanesi
2 Serbest Hekim

Giriş ve Amaç Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) olan çocuklar için hazırlanmış uygulama kılavuzları, ebeveynlerin çocuklarının davranışlarını günlük yaşam bağlamında destekleme kapasitesini geliştirmeyi vurgular [1]. Geliştirilmiş olan OSB'ye yönelik ebeveyn aracılı eğitim programları ile yapılan çalışmalarda, ebeveynler, yüksek düzeyde memnuniyet gösterdiklerini [2-6], ebeveyn çocuk ilişkisinin daha kaliteli olarak değerlendirdiklerini [7], çocuklarının iletişiminin arttığını [3, 7], çocukların işlevsel davranışlarında artış olduğunu [7-9] belirtmişlerdir. Otizm Belirtilerine Yönelik Evde Müdahale (OYNA) Programı, otizm belirtileri olan okul öncesi dönem çocukların etkileşim, oyun, konuşma ve öğrenme becerilerini geliştirmeye yönelik hazırlanmış bir programdır. Bu çalışmanın amacı OYNA programına katılan ebeveynlerin memnuniyet düzeyini araştırmaktır. Yöntem OSB belirtileri olan yaşı 15-60 ay arasındaki çocukların OYNA programına katılan anne-babası çalışmaya davet edilmiştir. Program sonunda anne-babalardan araştırmacılar tarafından oluşturulmuş olan ebeveyn memnuniyet anketini doldurmaları istenmiştir. Ebeveyn memnuniyet anketi, 13 maddeden oluşur ve her madde kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, emin değilim, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum şeklinde değerlendirilir. Bulgular Çalışmaya 37 ebeveyn katıldı. Çocukların ortalama yaşı 34 ay±8 (15-60 ay) ve %78,4'ü erkekti. Ebeveynlerin %93,3'ü farklı yöntemleri nasıl kullanacağını öğrendiğini, %91,9'u çocuğunun çevresiyle etkileşime geçme becerilerinde gelişme olduğunu, %81'i çocuğunun konuşma ve dil becerilerinde gelişme gösterdiğini, %94,6'sı çocuğunun taklit becerilerinde gelişme gösterdiğini, %94,6'sı çocuğunun oyun becerilerinde gelişme gösterdiğini, %81'i eğitimden sonra kendimi çocuğuma karşı daha yeterli hissediyorum şeklinde belirttiğini, %100'ü 2 ay önceye göre çocuğunun göz teması süresinin ve baş başa oyun süresinin arttığını, %91,9'u 2 ay önceye göre çocuğunun kullandığı kelime sayısının arttığını, %70,2'si 2 ay önceye göre çocuğunun takıntılı davranışlarının azaldığını, %100'ü programı diğer ailelere de önerdiğini belirtmiştir. Çocukların takıntılı davranışlarında düzelmeyi ebeveynlerin %70,2'si bildirmekle birlikte çocuklarda gözlemlenen değişimler arasında değişimin daha az olduğu alan olarak saptanmıştır. Sonuçlar ve Öneriler Çalışmamızın verileri çevirim-içi ortamda sunulan 6 haftalık OYNA programının ebeveynler tarafından yüksek düzeyde faydalı bulunduğunu göstermiştir. Otizm belirtileri olan çocukların ebeveynlerinin kendilerinin neler yapabilecekleri ve bunu nasıl yapabilecekleri ile ilgili eğitimlerin önemini vurgulamaktadır. OYNA ve benzeri ebeveyn eğitim programlarının sadece otizm belirtileri olan çocuklar için değil diğer nörogelişimsel bozukluklara yönelik olarak hazırlanması ve yaygınlaştırılmasını önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Otizm belirtileri, Ebeveyn Eğitimi, Memnuniyet

S12 Level Of Satisfaction Of Parents Who Participated In The Home Intervention For Autism Symptoms (Play) Program: Preliminary Findings

Sümeyra Fırat[1], Savaş Yılmaz[2], Sabri Hergüner[2]
1 Samsun Medicalpark Hospital
2 Freelance Physician

Introduction and Purpose:Practice guidelines for children with Autism Spectrum Disorder (ASD) emphasize developing the capacity of parents to support their children's behavior in the context of daily life [1]. Studies conducted with parent-mediated education programs developed for ASD showed that parents showed a high level of satisfaction [2-6], they evaluated the parent-child relationship as higher quality [7], their children's communication increased [3,7] and their children's functional behaviors increased [7,9] stated. Home Intervention for Autism Symptoms(PLAY) Program is a program designed to improve the interaction, play, speaking and learning skills of preschool children with autism symptoms. The aim of this study is to investigate the satisfaction level of parents participating in the PLAY program. Method:Parents of children aged between 15-60 months with ASD symptoms who participated in the PLAY program were invited to the study. At the end of the program, parents were asked to fill out the parent satisfaction questionnaire created by the researchers.Results:37 parents participated in the study. The mean age of the children was 34 months±8 (15-60 months) and 78.4% were male. 93.3% of the parents learned how to use different methods, 91.9% found improvement in their child's ability to interact with the environment, 81% said their child showed improvement in speech and language skills, 94.6% said their child showed improvement in imitation skills 94.6%, of them stated that their child's play skills improved, 81% stated that I feel more competent towards my child after the education, 100% stated that their child's eye contact time and private play time increased 91.9% the number of words used by their child increased, 70.2% stated that their child's obsessive behaviors decreased, and 100% stated that they recommended the program to other families. Conclusıons and Recommendatıons:The data of our study showed that the 6-week PLAY program offered online was highly beneficial by parents. It emphasizes the importance of education about what parents of children with autism symptoms can do and how they can do it. PLAY and similar parent education programs are recommended to be prepared and disseminated not only for children with autism symptoms but also for other neurodevelopmental disorders.

Keywords: Autism symptoms, Parent Education, Satisfaction

S13 Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Ve Normal Gelişim Gösteren Çocukların Sözcük Bilgisi Ile Dinlediğini Anlama Becerilerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi

Hilal Gengeç[1], Merih Toker[2]
1 Hasan Kalyoncu Üniversitesi
2 Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Bu çalışmanın genel amacı, Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) olan ve Normal Gelişim (NG) gösteren 5-6 yaş arası çocukların alıcı ve ifade edici dilde sözcük bilgisi ile dinlediğini anlama becerileri arasındaki ilişkinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışma tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubunu 5-6 yaş arasında NG gösteren 12 çocuk, sözel olamayan zeka yaşı 5-6 yaş arasında olan OSB olan 12 çocuk olmak üzere toplam 24 çocuk oluşturmaktadır. NG olan çocukların seçiminde 5-6 yaş aralığı içinde olma ve tanılı herhangi bir yetersizliğinin olmaması ölçütleri aranmıştır. OSB'li çocukların belirlenmesinde sözel olamayan zeka yaşlarının 5-6 yaş aralığı içinde yer alma ve sözel iletişim becerisine sahip olma, çocuk psikiyatrisi tarafından OSB tanısı almış olma ölçütleri göz önünde bulundurulmuştur. Sözel olmayan zeka yaşları Raven Progresif Matrisler Testi (Bildiren, Kargın ve Korkmaz, 2017) ile, sözcük bilgisi ve dinlediğini anlama becerileri ise Erken Okuryazarlık Testi (Kargın, Ergül, Büyüköztürk ve Güldenoğlu, 2015) ile belirlenmiştir. Elde edilen veriler SPSS programına aktarılmış ve verilerin analizinde Mann Whitney- U testi ve Spearman Brown Sıra Farkları Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. Analizlerden elde edilen ilk bulgulara bakıldığında NG gösteren çocukların hem sözcük bilgisinde hem de dinlediğini anlama becerisinde OSB'li çocuklara göre daha iyi performans gösterdiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Erken Okuryazarlık, Sözcük Bilgisi, Dinlediğini Anlama, Otizm Spektrum Bozukluğu

S13 A Comparative Investigation Of Vocabulary And Listening Comprehension Skills Of Children With Autism Spectrum Disorder And Typical Development

Hilal Gengeç[1], Merih Toker[1]
1 Hasan Kalyoncu University

The general aim of this study was to comparatively examine the relationship between receptive and expressive language vocabulary and listening comprehension skills of children aged 5-6 years with Autism Spectrum Disorder (ASD) and typical development (TD). This study is a descriptive studies in scanning model. The study group of the research consists of 12 children with TD between 5-6 years of age, 12 children with ASD, whose non-verbal mental age is between 5-6 years, and a total of 24 children. In the selection of children with TD, the criteria of being in the 5-6 age range and not having any diagnosed disability were sought. In determining the children with ASD, the criteria for nonverbal intelligence to be within the 5-6 age range, to have verbal communication skills, and to be diagnosed with ASD by child psychiatry were taken into consideration. Nonverbal intelligence ages were determined with the Raven Progressive Matrices Test (Bildiren, Kargın, & Korkmaz, 2017), and vocabulary and listening comprehension skills were determined with the Early Literacy Test (Kargın, Ergül, Büyüköztürk, & Güldenoğlu, 2015). The obtained data were transferred to the SPSS program

and Mann Whitney- U test and Spearman Brown Rank Different Correlation Coefficient were used in the analysis of the data. Considering the first findings obtained from the analyzes, it was seen that children with NG performed better than children with ASD in both vocabulary and listening comprehension skills.

Keywords: Early Literacy, Vocabulary, Listening Comprehension, Autism Spectrum Disorder

S14 Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylerdeki Ağız Ve Diş Sağlığını Etkileyen Olası Faktörler, Ağız Hijyeni Ve Diyet Alışkanlıkları

Ilkay Peker[1], Tuba Gündüz[2], Didem Atabek[3]
1 Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş Ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı
2 Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitimde Ölçme Ve Değerlendirme Anabilim Dalı
3 Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Çocuk Diş Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Günümüzde otizm spektrum bozukluğu (OSB) görülme sıklığının dramatik bir şekilde artarak 1/54'e yükselmesi nedeniyle diş hekimlerinin klinik pratikte bu bireylerle karşılaşma olasılığı artmıştır. Bu çalışmanın amacı, OSB tanısı konulmuş bireylerin ağız ve diş sağlığını etkileyen olası faktörler ile ağız hijyeni ve diyet alışkanlıklarının belirlenmesidir. Yöntem: Bu anket çalışmasının evrenini OSB tanısı konulmuş bireylerin ebeveynleri oluşturmaktadır. Güç analizi yapılarak çalışmaya 86 gönüllü katılımcı dahil edildi (güç değeri=0.80). Anne ve babanın eğitim düzeyi, OSB tanısı alan bireyin cinsiyeti, yaşı, aldığı özel eğitimin süresi, diyet ve ağız hijyen alışkanlıkları ile ilgili soruları içeren, internet ortamında cevaplanabilen anket formuna verilen cevaplar kaydedildi. Veriler deskriptif istatistikler ve ki-kare testleriyle %95 güven aralığında istatistiksel olarak analiz edildi. Bulgular: Çalışmada OSB olan bireylerin yaş ortalamasının 9,5 (standart sapma: ±7,1) ve çoğunlukla erkek olduğu (%83) belirlendi. Bu bireylerin çoğunlukla günde bir kez dişlerini fırçaladığı (%31), günde bir kez şekerli gıda veya içecek tükettikleri (%47) tespit edildi. Annenin eğitim düzeyiyle OSB olan bireylerin ağız hijyen alışkanlıkları arasında anlamlı bir ilişki ($p<0.05$) bulundu. Anne ve babanın eğitim düzeyi ile OSB olan bireyin şekerli gıda tüketimi arasında anlamlı bir ilişki yoktu ($p>0.05$). OSB tanısı olan bireyin aldığı eğitim süresi arttıkça (iki yıldan fazla) düzenli ağız bakımı alışkanlıklarının artış gösterdiği ($p<0.05$) tespit edildi. Sonuç ve Öneriler: Çalışmanın sonuçları anne ve babanın eğitim düzeyindeki ve alınan özel eğitim süresindeki artışın OSB tanısı olan bireyin ağız hijyeni alışkanlıklarını olumlu yönde etkilediğini gösterdi. Ağız hijyen alışkanlıklarının geliştirilmesi bu bireylerin yaşam kalitesini artırmaya yönelik tedbirler alınmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: otizm spektrum bozukluğu, diş hekimliği, ağız hijyen alışkanlıkları

S14 Possible Factors Affecting Oral And Dental Health In Individuals With Autism Spectrum Disorder, Oral Hygiene And Dietary Habits

Ilkay Peker[1], Tuba Gündüz[2], Didem Atabek[3]
1 Gazi University Faculty Of Dentistry Department Of Dentomaxillofacial Radiology
2 Gazi University Faculty Of Education Division Of Assessment And Evaluation In Education
3 Gazi University Faculty Of Dentistry Department Of Child Dentistry

Introduction and aim: Due to the dramatic increase in the incidence of autism spectrum disorder (ASD) to 1/54 today, dentists' the probability of encountering these individuals in clinical practice has increased. The aim of this study is to determine the possible factors affecting the oral and dental health of individuals diagnosed with ASD, as well as their oral hygiene and dietary habits. Method: The population of this survey study consists of the parents of individuals diagnosed with ASD. Power analysis was performed and 86 volunteer

participants were included in the study (power value=0.80). The answers given to the questionnaire form, which can be answered on the internet, including questions about the education level of the parents, the age and gender of the individual diagnosed with ASD, the duration of special education, diet and oral hygiene habits were recorded. Data were statistically analyzed with chi-square tests at 95% confidence interval. Results: It was determined that the mean age of individuals with ASD was 9.5 (standard deviation: ±7.1) and mostly male (83%). These individuals mostly brushed their teeth once a day (31%) and consumed sugary food/beverage once a day (47%). A significant relationship was found between the education level of the mother and the oral hygiene habits of individuals with ASD ($p<0.05$). There was no significant relationship between the education level of the parents and sugary food consumption of the individual with ASD ($p>0.05$). The education period of the individual with ASD increased (more than two years), regular oral care habits increased ($p<0.05$). Conclusion and Suggestions: The results of this study showed that the increase in the education level of the parents and the duration of special education had a positive effect on the oral hygiene habits of the individual with ASD. Improving oral hygiene habits will contribute to taking measures to increase the quality of life of these individuals.

Keywords: autism spectrum disorder, dentistry, oral hygiene habits

S15 Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuğa Sahip Ailelerin Alternatif Ve Destekleyici Uygulamalara İlişkin Değerlendirmeleri

Dinçer Saral[1], Seray Olçay[1], Halil Öztürk[2]
1 Hacettepe Üniversitesi
2 Anadolu Üniversitesi

Giriş Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezlerinin verileri otizm spektrum bozukluğunun (OSB) görülme sıklığının 54 kişide 1 olduğunu ve son 10 yılda %104 artış gösterdiğini ortaya koymaktadır. Görülme sıklığındaki artış, OSB olan bireylerin eğitim ve tedavi süreçlerinde kullanılan uygulama yelpazesinin de genişlemesine yol açmaktadır. Bu uygulamalar incelendiğinde, OSB olan bireyler için davranışsal ve eğitsel uygulamalardan destekleyici ve alternatif uygulamalara (DAU) kadar sayısız uygulamanın yer aldığı, bu durumun aileler için en etkili uygulamayı seçme gereksinimini ortaya çıkardığı görülmektedir. Bu araştırmada OSB olan çocuk ailelerinin çocuklarının yararlandıkları bilimsel dayanaklı uygulamaları (BDU) şu anda ve geçmişte yararlandıkları, yararlanmadıkları, yararlanmayı düşündükleri ya da düşünmedikleri DAU'ları, kararlarını etkileyen etmenleri, uygulamaların çocuklarının gelişimi üzerindeki etkilerini nasıl değerlendirdiklerini belirlemek amaçlanmıştır. Yöntem Betimsel araştırma yöntemiyle tasarlanan araştırmaya 166 aile üyesi katılmış ve veriler yapılandırılmış web-tabanlı anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Formda kategoriler altında toplanan 13 BDU ve 47 DAU'ya ilişkin açık ve kapalı uçlu sorulara yer verilmiştir. Nicel verilerin değerlendirilmesinde frekans ve yüzde hesaplamaları; nitel verilerin analizinde ise betimsel analiz gerçekleştirilmiştir. Bulgular Ailelerin büyük çoğunluğu çocuklarının eğitiminde sosyal beceri öğretiminin, bilişsel/davranışsal müdahalelerin ve davranışsal uygulamaların kullanıldığını ve genel olarak BDU'ların çocuklarının eğitiminde etkili olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, ailelerin geçmişte ve günümüzde en çok kullandığı DAU'ların biyolojik temelli uygulamalar; kullanmadıkları ancak kullanmak istedikleri DAU'ların hayvan terapileri olduğu görülmüştür. Ailelerin genel olarak kullandıkları DAU'ların etkililiğinden emin olmadıkları görülmüştür. Ailelerin öneriler doğrultusunda DAU'ları kullanmaya ya da bırakmaya karar verdikleri görülmüştür. Tartışma Sonuç olarak ailelerin çocukları için kullanılan BDU'lara ilişkin bilgi sahibi oldukları, ancak DAU'ları da sıklıkla tercih ettikleri ve bu uygulamaları gelecekte de kullanmak istedikleri görülmüştür. Araştırma bulguları konuyla ilgili diğer araştırmaların bulgularıyla tutarlılık göstermekle birlikte ailelerin BDU'lara ilişkin değerlendirmelerinin alınması bu araştırmayı diğer araştırmalardan farklı kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: otizm spektrum bozukluğu, alternatif ve destekleyici uygulama, aile, görüş, karar verme

S15 Perceptions Of Parents Of Children With Autism Spectrum Disorder Toward Complementary And Alternative Medicine

Dinçer Saral[1], Seray Olçay[1], Halil Öztürk[2]
1 Hacettepe University
2 Anadolu University

Introduction The prevalence of autism spectrum disorder (ASD) increased by 104% in the last decade to one in 54 children based on data of the Centers for Disease Control and Prevention. This increase has resulted in the rise of the number of practices for individuals with ASD, which has made parents face with the task of choosing from comprehensive intervention options. The purpose of the current study was to investigate parental reports of use of evidence-based practices, use of complementary and alternative medicines (CAM), willingness and unwillingness to use CAMs, reasons for use and non-use of CAMs, and perceptions of effectiveness of the treatments. Methods 166 parents of children with ASD participated in this descriptive study. The data were collected through a web-based survey that included 13 evidence-based practices and 47 CAMs in various categories. Frequency assessment and descriptive analysis were used for quantitative and qualitative data respectively. Results Majority of parents reported using social skills training, cognitive/behavioral interventions and behavioral treatments and found evidence-based practices effective for their children. Furthermore, most used CAMs in the past and currently were in biological treatments category. Generally, parents were willing to try CAMs in animal therapies category. Parents were not sure of the effectiveness of CAMs. They generally started or stopped using CAMs based on recommendations. Discussion In conclusion, parents had knowledge about the evidence-based practices used for their children with ASD, but often preferred and were willing to use CAMs in future. The results were consistent with those of research in the past. The study results are significant in that no previous studies evaluated parental perceptions on evidence-based practices in detail.

Keywords: autism spectrum disorder, complementary and alternative medicine, parent, opinion, decision making

S16 Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuğa Sahip Annelere Sunulan Koçluk Uygulamalarının Annelerin Öğretim Becerilerini Ve Çocuklarının Güvenlik Becerilerini Edinmeleri Üzerindeki Etkisi

Demet Tavukçu[1], Elif Tekin Iftar[2]
1 Maltepe Üniversitesi
2 Anadolu Üniversitesi

Yaş ve bilişsel gelişime paralel olarak kazanılan güvenlik becerileri, bireyin güvenliğini tehdit eden durumları fark etmesi ve kişisel güvenliğini sağlaması için bu durumlar karşısında uygun davranışları sergilemesini gerektiren becerilerden oluşmaktadır (Dixon vd., 2010; Tekin-İftar vd., 2019; Kıyak, Tuna ve Tekin-İftar, 2021). Otizm spektrum bozukluğu (OSB) olan bireylerin gelişim ve öğrenme özellikleri nedeniyle güvenliklerini tehdit eden durumlarla tipik gelişim gösteren akranlarına göre iki ya da üç kat daha fazla karşı karşıya kaldıkları bilinmektedir (Koller, 2000; Yıldırım-Sarı ve Girli, 2012). Ancak, ülkemizde yürütülen betimsel araştırmalarda eğitim-öğretim ortamlarında güvenlik becerilerinin öğretimine yeterince yer verilemediği, yer verildiğinde ise bu becerilerin doğal ortamda öğretilmesi için gerekli desteğin sağlanamadığı ifade edilmektedir (Şirin ve Tekin-İftar, 2016; Tekin-İftar, Şirin ve Collins, 2021). Araştırmalar, bilimsel-dayanaklı uygulamaların kullanımı ve bu uygulamaların yüksek uygulama güvenirliğiyle sunulmasıyla güvenlik becerilerinin öğretiminde etkili sonuçlara ulaşılabileceğini göstermektedir. Bu araştırmada, OSB olan çocuğa sahip annelere sunulan koçluk uygulamasının annelerin davranışsal beceri öğretimi (DBÖ) uygulaması uygulama basamaklarını edinmeleri üzerindeki etkileri ve çocukların anneleri tarafından öğretimi sunulan hedef güvenlik becerisini edinmeleri üzerindeki etkileri incelenmiştir. Katılımcılar OSB olan çocuğa sahip üç anne ve bu annelerin yaşları 6-13 arasında değişen ve OSB olan çocuklarıdır. Araştırma, çiftler arası yoklama denemeli çoklu yoklama modeliyle desenlenmiştir. Araştırmanın bağımlı değişkenleri; DBÖ uygulaması ve kapı çalındığında uygun tepkide bulunma davranışı; bağımsız değişkenleri ise koçluk uygulaması ve DBÖ uygulamasıdır. Katılımcı annelere ilişkin bulgular, koçluk uygulamasının annelere DBÖ uygulama basamaklarını kullanarak öğretim sunma becerilerinin kazandırılmasında, kazanılan becerinin kalıcılığının ve genellenmesinin sağlanmasında etkili olduğunu göstermiştir. Katılımcı çocuklara ilişkin bulgular, anneleri tarafından sunulan DBÖ uygulamasının çocuklarının hedef güvenlik becerisini edinmelerinde, kalıcılığının ve genellenmesinin sağlanmasında etkili olduğunu göstermiştir. Sosyal geçerlik bulguları annelerin araştırmanın kabul edilebilirliğine yönelik görüşlerinin olumlu olduğunu göstermiştir. Bu bulgulardan yola çıkılarak uygulamaya ve ileri araştırmalara yönelik öneriler sunulmuştur. Uygulamaya yönelik öneriler arasında DBÖ uygulaması kullanılarak OSB olan bireylerine güvenlik becerilerinin kazandırılabileceği bulunmaktadır. İleriye dönük araştırmalara yönelik öneriler arasında ise aile koçluğu uygulaması ve DBÖ uygulamasına ilişkin bileşen analizi yapılarak her iki uygulamanın bileşenlerinin hangisinin ne düzeyde etkili olduğunun sınandığı araştırmaların yürütülmesi bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile koçluğu uygulamaları, Otizm spektrum bozukluğu, Davranışsal beceri öğretimi, Güvenlik becerileri

S16 The Effects Of Coaching Mothers Of Children With Autism Spectrum Disorder On Their Teaching Skills And Their Children'S Acquisition Of Safety Skills

Demet Tavukçu[1], Elif Tekin Iftar[2]
1 Maltepe University
2 Anadolu University

Safety skills that acquired in parallel with age and cognitive development consist of skills that require to individual to realize the situations that threaten safety and to exibit appropriate behavior in the face of these situations. It is known that individuals with autism spectrum disorders are two or three times more likely to face situations that threaten their safety due to their development and learning characteristics compared to their typically developing peers. However, desctiptive studies conducted in our country stated that the teaching of safety skills in educational environments is not adequately covered and when it has been included in the educational environments, there has been not enough support to teach in natural settings. Research showed that effective results can be achieved in the teaching of safety skills by using evidence-based practice with high intervention fideliyt. In this study, the effects of coaching mothers of children with autism spectrum disoders (ASD) to use behavioral skills training (BST) intervention and the effects on the children's acquisition of the target safety skill taught by their mothers were invastigated. The participants were three mothers that have children with ASD and their child with ASD, aged between 6-13. The study was designed with a nested multiple probe designs across mother-child dyads. The dependent variables of the research were BST intervention and opening the door appropriately when the door is knocked. The independet variables were BST intervention and coaching intervention. Findings regarding mothers showed that the coaching intervention was effective in gaining the teaching skills by using BST intervention steps and ensuring the permanance and generalization of acquired skills. The findings regarding children showed that BST intervention that offered by their mothers is effective in acquiring target safety skills and ensuring permanance and generalization. Social validity findings showed that mothers' view on acceptability of research were positive. Based on these findings, suggestions for practice and future research were presented. Suggestions for practice include teaching safety skills to children with ASD by using BST. One of the suggestions for future researche is component analysis for coaching and BST interventions to find which component is more effective.

Keywords: Family coaching implementations, Autism spectrum disorder, Behavioral skills training, Safety skills

S17 Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuk Ve Gençlerdeki Psikiyatrik Yatış Ile Ilişkili Faktörler

Sezen Köse[1], Burcu Özbaran[1], **Nurhak Doğan**[1], İlayda Barankoğlu[1], Buket Üçüncü[1], Elif Tortop[1]
1 Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Ve Ergen Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Ad

Amaç: Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) tanısı ile yatarak tedavi edilen olguları, ayaktan poliklinik takibinde olan olgular ile hangi faktörlerin hastaneye yatışla daha fazla ilişkili olduğunu araştırmak için karşılaştırmak amaçlanmıştır. Yöntem: Ayakta tedavi gören 85 ve yatarak tedavi gören 34 OSB'li çocuk ve ergen çalışmaya dahil edildi ve bireysel, ebeveyn ve klinik özellikleri karşılaştırıldı. Otizm şiddetini belirlemek için Çocukluk Otizm Derecelendirme Ölçeği (CARS) kullanıldı. Psikiyatrik tanılar K-SADS-PL (Afektif Bozukluklar ve Şizofreni için Okul Çağındaki Çocuklar İçin Program - Şimdiki ve Yaşam Boyu Versiyonu) ile değerlendirildi. OSB olgularının hastaneye yatışları ile ilgili faktörler lojistik regresyon modeli ile değerlendirildi. Sonuçlar: Yatarak tedavi gören OSB grubunda; CARS puanları (p= 0.002), eşlik eden psikopatoloji (p= 0.04), çoklu psikotrop ilaç (p= 0.001) ve ebeveyn (anne ve baba için p< 0.001) ve kardeş (p= 0.029) psikopatolojisi daha yüksek, anne eğitim düzeyi (p= 0.017) daha düşük saptandı. Lojistik regresyon modeli, OSB şiddetinin (OR=1.120, p=0.003), annenin psikopatolojisinin (OR= 17.068, p< 0.001) ve annenin eğitim süresinin düşük olmasının (OR= 0.813, p= 0.044) hastaneye psikiyatrik nedenle yatış riskini artırdığını göstermiştir. Sonuç: OSB'nin şiddeti, annelerin eğitim düzeyi ve psikopatolojisi, OSB'li çocukların hastaneye yatış riski ile ilişkilidir. Uzun süreli tedavide OSB'li çocukların tedavisinin yanı sıra anneleri başta olmak üzere, ebeveynlerin ve kardeşlerin desteğe ihtiyaç olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Otizm spektrum bozukluğu; hospitalizayon; yatan hasta; ruh sağlığı servisleri

S17 Factors Relevant With Psychiatric Hospitalization In Children And Adolescents With Autism Spectrum Disorder

Sezen Köse[1], Burcu Özbaran[1], **Nurhak Doğan**[1], İlayda Barankoğlu[1], Buket Üçüncü[1], Elif Tortop[1]
1 Ege University Faculty Of Medicine, Department Of Child And Adolescent Psychiatry

Objective: The aim of this study was to compare the inpatient and outpatient cases diagnosed with Autism Spectrum Disorder (ASD) and to show which factors are more associated with hospitalization in children and adolescents. Method: We included 85 outpatient and 34 inpatient children and adolescents with ASD, and compared the individual, parental and clinical characteristics. Childhood Autism Rating Scale (CARS) was used to determine for autism severity. Psychiatric diagnoses were assessed with the K-SADS-PL (Schedule for Affective Disorders and Schizophrenia for School-Age Children - Present and Lifetime Version). Factors relevant with hospitalization of ASD cases were evaluated with logistic regression model. Results: CARS scores (p= 0.002), comorbid psychopathology (p= 0.04), multiple psychotropic medication (p= 0.001), and psychopathology of the parents (p< 0.001 for mothers and fathers) and sibling (p= 0.029) were higher, and education level of mothers (p= 0.017) were lower in IP-ASD group. The logistic regression model showed that ASD severity (OR=1.120, p=0.003), psychopathology of the mother (OR= 17.068, p< 0.001) and low

education year of the mother (OR= 0.813, p= 0.044) increased the risk of psychiatric hospitalization. Conclusion: The severity of ASD, psychopathology and education level of mothers are relevant with the risk of hospitalization of the children with ASD. In long-term treatment, besides the treatment of children with ASD, their parents and siblings will need support, especially mothers.

Keywords: Autism spectrum disorder; Hospitalization; Inpatient; Mental health services

S18 Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklara Tele-Sağlik Araciliğiyla Sunulan Eşzamanli İpucuyla Öğretim Uygulamasinin Etkililiği

Elif Karabulut[1], Seray Olçay[2]
1 Özel Tohum Vakfı Özel Eğitim Uygulama Okulu
2 Hacettepe Üniversitesi

Giriş ve Amaç Covid-19 pandemisi uzaktan eğitim aracılığıyla sunulan uygulamalara ve özel gereksinimli öğrencilerin eğitimlerinde etkili modeller geliştirmeye daha fazla yönelmemizi sağlamıştır. Bu amaçla yaygın olarak başvurulan uygulamalardan biri de tele-sağlık olmuştur. Tele-sağlık iletişim teknolojisinin tedaviyi ve eğitimi desteklemek için kullanıldığı uygulamalardır. Araştırmalar hem aileler ve öğretmenler aracılığıyla sunulan hem de doğrudan otizm spektrum bozukluğu (OSB) olan bireylere sunulan tele-sağlık uygulamalarının OSB olan bireylerin eğitimlerinde etkili olduğunu ancak doğrudan OSB olan bireylere sunulan tele-sağlık uygulamalarının etkililiğine ilişkin araştırma gereksiniminin devam ettiğini göstermektedir. Bu sınırlılıklardan yola çıkılarak bu araştırmada doğrudan OSB olan bireylere tele-sağlık uygulamaları aracılığıyla grup düzenlemesi şeklinde sunulan eşzamanlı ipucuyla öğretimin OSB olan bireylerin kendileri ve diğer grup üyesi için belirlenen hedef davranışları edinmeleri üzerindeki etkililiğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada ayrıca OSB olan bireylerin öğretmenlerinden yarı-yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla sosyal geçerlik verisi toplanmıştır. Yöntem Araştırmanın katılımcılarını OSB olan çocuklara hizmet sunan bir vakıfta eğitim alan yaşları 4-5 olan OSB tanısı almış iki çocuk oluşturmuştur. Katılımcıların (a) sözel dili taklit etme, (b) sözel yönergeleri takip etme ve (c) online eğitimde etkinlikle meşgul olma üzere üç önkoşul özelliği karşılamaları beklenmiştir. Araştırmada tele-sağlık uygulamaları aracılığıyla grup düzenlemesi şeklinde sunulan eşzamanlı ipucuyla öğretimin katılımcıların belirlenen hedef davranışları edinmeleri üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla tek-denekli araştırma modellerinden davranışlar arası yoklama evreli çoklu yoklama modeli kullanılmış ve katılımcılarla replike edilmiştir. Bulgular Araştırmanın bulguları iki katılımcının da hem kendileri için belirlenen hem de diğer grup üyesi için belirlenen hedef davranışları edindiklerini, farklı kişilerle genelleyebildiklerini ve bu becerileri koruyabildiklerini göstermektedir. OSB olan bireylerin öğretmenlerinden toplanan sosyal geçerlik verileri ise öğretmenlerin hedef davranışlara, öğretim sürecine ve elde edilen sonuçlara ilişkin olumlu görüş bildirdiklerini ortaya koymuştur. Tartışma Araştırmanın bulguları OSB olan bireylere sunulan tele-sağlık uygulamalarının etkililiğine ilişkin araştırma bulguları ile tutarlılık göstermektedir. Araştırmanın yaş grubu, öğretim düzenlemesi, gözleyerek öğrenme bulgularına ilişkin özellikleriyle tele-sağlık uygulamaları, etkili ve verimli öğretim alanyazınına katkıda bulunduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Otizm spektrum bozukluğu, tele-sağlık, gözleyerek öğrenme, eşzamanlı ipucuyla öğretim

S18 Effectiveness Of Teaching Application With Simultaneous Prompting Procedure Provided To Children With Autism Spectrum Disorder Through Tele-Health

Elif Karabulut[1], Seray Olçay[2]
1 Tohum Autism Foundation Special Education School
2 Hacettepe University

Introduction The Covid 19 pandemic has led us to focus more on applications offered through distance education and on developing effective models in the education of students with special needs. They are widely used one of the applications where tele-health communication technology is used to support treatment and educationResearchs show that tele-health applications offered both through families and teachers and directly to individuals with autism spectrum disorder (ASD) are effective in the education of individuals with ASD, but the need for researchs on the effectiveness of tele-health applications directly offered to individuals with ASD continues. Based on these limitations, in this study, it was aimed to examine the effectiveness of simultaneous prompting, which is presented directly to individuals with ASD in the form of group organization through tele-health applications, on individuals with ASD to acquire the target behaviors determined for themselves and the other group member. Also, social validity data were collected from the teachers through semi-structured interviews. Method The participants of the study consisted of two children aged 4-5 and diagnosed with ASD. Participants were expected to meet three prerequisities: (a) imitating verbal language, (b) following verbal directions and, (c) engaging in activity in online education. In the research, in order to determine the effect of simultaneous prompting, which is presented in the form of group organization through tele-health applications was used multiple probe design with probe conditions across behavior replicated with participants. Results The findings of the study Show that both participants acquired the target behaviors determined both for themselves and for the other group member, they were able to generalize with different people and maintain these skills. Social validity data collected from the teachers of individuals with ASD revealed that teachers expressed positive opinions about the target behaviors, teaching process and the results obtained. Discussions The findings of the study are consistent with the research findings on the effectiveness of tele-health applications offered to individuals with ASD. It is thought that the research contributes to the literature on tele-health practices, effective and efficient teaching with its age group , teaching arrangement and observational learning findings.

Keywords: Autism spectrum disorder, tele-health, observational learning and simultaneous prompting procedure

S19 Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklarda Leksikal Erişim Sirasinda Jest Kullaniminin İncelenmesi

Elif Karabulut[1], Selda Özdemir[2], Merih Toker[3], Işık Akın Bülbül[4]
1 Özel Tohum Otizm Vakfı Özel Eğitim Uygulama Okulu
2 Hacettepe Üniversitesi
3 Hasan Kalyoncu Üniversitesi
4 Ankara Üniversitesi

Giriş ve Amaç Otizm spektrum bozukluğuna (OSB) özgü sınırlılıklardan biri jestler, elleri, parmakları, kolları, yüz ifadelerini ve vücut pozisyonlarını kullanarak iletişim kurma amaçlı olan eylemlerde gözlemlenen farklılıklardır (Iverson ve Thal, 1998). Jestlerin hem sıklığını, hem de çeşitliliğini araştıran araştırmacılar, OSB'li ve diğer gelişimsel yetersizliği olan çocukların tipik gelişim gösteren çocuklara göre daha az sıklıkta jest kullandıklarını rapor etmişlerdir (Camaioni, Perucchini, Muratori, Parrini ve Cesari, 2003). Araştırmacılar leksikal erişim ve jestler arasındaki ilişkileri yaygın olarak katılımcılara bir görevi anlattırma, bir yeri tarif ettirme ya da serbest konuşma görevleri sırasında incelemekte ve bazı araştırmalarda da hedef kelime listeleri oluşturularak leksikal erişim ve jestler gözlenmektedir (Töret ve Özdemir, 2020 Kelime hatırlama görevleri, katılımcıların leksikal erişim sürecinde kullandıkları jest türlerinin incelenmesine imkân tanımaktadır. Alanyazında OSB'li çocukların kullandıkları jest türleri üzerine geniş bir alan yazın olmasına karşın, leksikal erişim gibi belirli bilişsel işlevler sırasında çocukların jest kullanımları ve jestlerin olası işlevleri üzerine alanyazının son derece sınırlı kaldığı görülmektedir. Jestlerin sözel dil becerileri sergileyen OSB'li çocuk katılımcılarda incelenmesi OSB'li çocukların gelişimsel süreçlerinde sergiledikleri jestlerinin doğasının ve gelişimsel işlevlerinin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacaktır. Bu kapsamda bu araştırmanın amacı OSB'li çocukların leksikal erişim süreçlerinde kullandıkları jest türlerinin incelenmesidir. Yöntem Araştırmanın örneklem grubunu kronolojik yaşları 4-8 yaşları arasında değişen OSB tanısı almış olan 15 çocuk oluşturmuştur. Araştırmanın çalışma grubuna dâhil edilen OSB'li çocuklar Türkçe Erken Dil Gelişimi Testi (TEDİL), uygulaması ile birleşik dil seviyesi 4 yaş üzerinde olduğu tespit edilen, duyuşsal ve motor ek yetersizlikleri olmayan çocuklardır. Araştırma kapsamında katılımcı OSB'li çocukların leksikal erişim sürecinde kullandıkları jest türlerinin belirlenebilmesi için Türkçe sıklık derleminden çocuklara uygun olarak uzman görüşleri çerçevesinde seçilen 30 kelimeyi içermiştir. Kelimelerin anlamları okunup, çocuğun bu kavramı hatırlayıp söylemesi 30 sn süresince beklenmiştir. Kodlama aşamasında kod türleri; vurgulayıcı, sembolik, ikonik ve kendini düzenleyici jestler olarak dört kategoride gerçekleştirilmiştir (McNeill, 1985;). Bulgular Çalışmanın ön bulguları OSB'li çocukların leksikal erişim sürecinde vurgulayıcı jestleri sembolik, ikonik ve kendini düzenleyici jestlerden daha yüksek sıklıkla sergilediklerini göstermiştir. Araştırmanın veri analizleri devam etmektedir. Tartışma Araştırmanın bulguları leksikal erişim sürecinde OSB'li çocukların kullandıkları jest türlerini ortaya koyarken, söz öncesi dönem jest işlevlerini anlamaya odaklanmış alanyazını genişletmeye özgün katkılar sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Otizm spektrum bozukluğu, jestler, leksikal erişim, vurgulayıcı jestler, ikonik jestler

S19 Investigation Of Gesture Use During Lexial Access In Children With Autism Spectrum Disorder

Elif Karabulut[1], Selda Özdemir[2], Merih Toker[3], Işık Akın Bülbül[4]
1 Tohum Autism Foundation Special Education School
2 Hacettepe University
3 Hasan Kalyoncu University
4 Ankara University

Introduction One of the limitations specific to autism spectrum disorder (ASD) is the observed differences in actions intended to communicate using getures, hands, finger, arms, facial expressions, and body positions (Iverson & Thal, 1998). Researchers commonly examine the relationships between lexical reach and gestures during tasks such as having participants describe a task and place or during free speech tasks, and in some studies, lexical reach and gestures are observed by creating target Word lists (Töret & Özdemir, 2020). The literatüre on ASD of children's use of gestures and possible functions of gestures during certain cognitive functions such as lexical access seems to be extremly limited. Examination of gestures in children with ASD who exhibit verbal language skills will help to better understand the nature and developmental functions of gestures exhibitied by children with ASD in their developmental processes. In this context, the aim of this research is to examine the types of gestures used by children with ASD in the lexical access processes. Method The sample group of the study consisted of 15 children diagnosed with ASD, whose chronological age ranged from 4 to 8 years. Children with ASD included in the study group of the study are children whose combined language level was determined to be over 4 years old with the Test of Early Language Development (TELD-3). In order to determine the types of gestures used by the participating children with ASD in the lexical Access process, it included 30 words selected from the Turkish frequecy corpus in accordance with the expert opinions of the children. The meanings of the words were read and the child was waited for 30 seconda to remember and say this concept. Code types in the coding phase; beat, symbalic, iconic and self-adaptor gestures (McNeill, 1985). Results The preliminary findings of the study showed that children with ASD displayed beats more frequently than symbolic, iconic and self-adaptor gestures in the lexical access process. Data analysis of the research continues. Discussion The findings of the study make original contributes to expanding the literatüre focused on understanding preverbal gesture functions.

Keywords: Autism spectrum disorder, gestures, lexical access, emphatic gestures, iconic gestures

S20 Otizm Spektrum Bozukluğu Tanılı Dördüz Eşine Milieu Teaching Yöntemi Ile Dil Müdahalesi: Olgu Sunumu

Sema Uz Hasırcı[1], Seren Düzenli Öztürk[2]
1 İzmir Bakırçay Üniversitesi
2 Zmir Bakırçay Üniversitesi

Çoklu doğum ile dünyaya gelen bebekler ve ebeveynleri tıbbi, gelişimsel ve psikolojik riskler açısından tekil doğum ile dünyaya gelen çocuklara ve ebeveynlerine kıyasla daha dezavantajlıdır. Bu olgu çalışmasında dördüz doğum ile dünyaya gelmiş, Otizm Spektrum Bozukluğu tanısı almış, 2;1 yaşındaki bir kız çocuğuna sekiz hafta boyunca, haftada üç oturum şeklinde uygulanan Geliştirilmiş Milieu Öğretim yönteminin etkililiği incelenmiştir. Diğer dördüz eşlerinin herhangi bir tanısı bulunmamaktadır. Olgunun terapi öncesi ve sonrası dört gelişim alanı düzeyini, iletişim ve dil becerilerini, taşıdığı otizm riskini değerlendirmek için DENVER II Gelişimsel Tarama Testi, Türkçe İletişim Davranışları Gelişimi Envanteri, Türkçe Erken Dil Gelişimi Testi ve Değiştirilmiş Erken Çocukluk Dönemi Otizm Tarama Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Geliştirilmiş Milieu Teaching yönteminin alıcı ve ifade edici dil becerilerini geliştirmede etkili olduğunu göstermektedir. Bulgular ilgili literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Erken müdahale, dil müdahalesi, Millieu Teaching, çoklu doğum, OSB

S20 Language Intervention In Quadruplet Diagnosed With Autism Spectrum Disorder: A Case Study

Sema Uz Hasırcı[1], Seren Düzenli Öztürk[1]
1 İzmir Bakırçay University

Babies born with multiple births and their parents are at a disadvantage in term of medical, developmental and psychological risks compared to children born with single birth and their parents. In this case study, the effectiveness of the Enhanced Milieu Teaching method with three sessions a week for eight weeks was applied to a 2;1 years old girl who was born with a quadruplet and diagnosed with Autism Spectrum Disorder, was examined. Other quadruplet spouses do not have any diagnosis. DENVER II-Developmental Screening Test, The MacArthur Communicative Development Inventory, Test of Language Development, Modified Checklist for Autism in Toddlers were used to evaluate the case's four general areas of development, communication and language skills and autism risk before and after therapy. Results showed that Enhanced Milieu Teaching method was effective to improve expressive language skills of the child. Findings were discussed based on the results of previous research.

Keywords: Early intervention, language intervention, Milieu Teaching, multiple birth, ASD

S21 Otizm Spektrum Bozukluğunda Duyusal Profilin Empati Ve Sosyal Beceriler İle İlişkisi: Pilot Çalişma

Furkan Türer[1], İpek İnal Kaleli[2], Sezen Köse[2]

1 Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Çocuk Ve Ergen Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Anabilim Dalı

2 Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Çocuk Ve Ergen Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Otizm spektrum bozukluğu (OSB) erken başlangıçlı sosyal iletişim sorunları, tekrarlayıcı kısıtlı ilgiler ve davranışlarla karakterize nörogelişimsel bir hastalıktır. Duyusal azalmış yanıtlılık, duyusal arayış, duyusal kaçınma ve duyusal hassasiyetler şeklindeki atipik duyusal işlemleme OSB'li çocukların %95'ine yakınında görülmektedir. OSB'de duyusal modülasyon sorunlarının adaptif davranışlarda ve sosyal becerilerdeki yetersizliklerle ilişkili olabileceği bildirilmektedir. Bu çalışmanın amacı OSB tanılı gençlerde duyu profilinin empati ve sosyal beceriler ile ilişkisini değerlendirmek ve sağlıklı kontrollerle karşılaştırmaktır. Yöntem: Çalışmaya 11-18 yaş aralığındaki, normal zihinsel işlevselliğe sahip 29 OSB tanılı olgu ve 26 tipik gelişim gösteren sağlıklı genç dahil edilmiştir. Katılımcıların OSB tanısı DSM-5 tanı kriterleri esas alınarak yapılan klinik görüşmeyle ve semptom şiddeti Çocukluk Otizm Değerlendirme Ölçeği ile değerlendirilmiştir. OSB'ye eşlik eden tanılar K-SADS-PL Türkçe Uyarlaması ile değerlendirilmiştir. Katılımcıların ebeveynleri Çocuk Empati-Sistematize Etme Ölçeği(ÇESÖ) ve Otizm Sosyal Beceriler Profili(OSBP) ölçeklerini doldurmuşlardır. Katılımcıların duyu profili Adolesan/Yetişkin Duyu Profili(AYDP) aracılığıyla değerlendirilmiştir. Bulgular: Çalışmaya 29 OSB'li (5 kız, 24 erkek; ortalama yaş:14.24±2.34), 26 sağlıklı kontrol (19 kız, 7 erkek; ortalama yaş:13.35±2.45) katılımcı dahil edilmiştir. ADYP duyusal arayış alt ölçeği ile OSBP toplam puanı ve alt ölçekleri olan sosyal karşılıklılık, sosyal katılım; ve ÇESÖ empati alt ölçeği puanı arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir (sırasıyla; $r=0.414$, $p<0.026$; $r=0.407$, $p<0.028$; $r=0.477$, $p<0.009$; $r=0.408$, $p<0.020$). ADYP düşük kayıt alt ölçeği ve sosyal karşılıklılık arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($r=0.407$, $p<0.029$). ÇESÖ empati alt ölçeği puanı ile OSBP toplam puanı ve alt ölçekleri olan sosyal karşılıklılık, sosyal katılım, zarar verici davranışlar arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir (sırasıyla; $r=0.701$, $p<0.000$; $r=0.608$, $p<0.000$; $r=0.814$, $p<0.000$; $r=-0.428$, $p<0.020$). Sonuç ve Öneriler: OSB'li bireylerde duyusal profil farklılıklarının (düşük kayıt, duyusal arayış) sosyal beceriler ve empati becerileri ile ilişkili olduğu saptanmıştır. OSB'de duyusal profilin değerlendirilmesi ve uygun müdahalelerin yapılmasının sosyal becerilere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: otizm, empati, duyu profili, sosyal beceri

S21 The Relationship Of Sensory Profile With Empathy And Social Skills In Autism Spectrum Disorder: A Pilot Study

Furkan Türer[1], İpek İnal Kaleli[2], Sezen Köse[2]

1 Department Of Child And Adolescent Psychiatry, Ege University Faculty Of Medicine

2 Department Of Child And Adolescent Psychiatry, Ege University Faculty Of Medicine

Objective:Autism spectrum disorder (ASD) is a neurodevelopmental disorder characterized by early-onset social communication problems, repetitive-restricted interests and behaviors. Atypical sensory processing(ie.sensory seeking,sensory avoidance,sensory sensitivities) is

seen in up to 95% of children with ASD.It has been reported that sensory modulation problems in ASD may be related to deficiencies in adaptive behaviors and social skills.The aim of this study is to evaluate the relationship of sensory profile with empathy and social skills in adolescents with ASD and compare with healthy controls. Method:The study included 29 participants with ASD and 26 adolescents with typical development and normal mental functioning, between the ages of 11-18.ASD diagnosis was evaluated by clinical interview based on DSM-5 and symptom severity was assesed by Childhood Autism Rating Scale(CARS).K-SADS-PL-T was applied to evaluate comorbid psychiatric disorders. The Children's Empathy Quotient and Systemizing Quotient(EQ-SQ) and The Autism Social Skills Profile(ASSP) were administered to the parents to evaluate empathy and social skills of participants.Adolescent/Adult Sensory Profile(AASP) was used to assess sensory processing patterns of participants. Findings:The study included 29 ASD(5 girls, 24 boys; mean age: 14.24±2.34) and 26 healthy controls(19 girls, 7 boys; mean age: 13.35±2.45).We found significant correlation between sensory seeking subscale of AASP and ASSP total score and social reciprocity, social participation subscales; and EQ in participants with ASD ($r=0.414$, $p<0.026$; $r=0.407$, $p<0.028$; $r=0.477$, $p<0.009$; $r=0.408$, $p<0.020$, respectively). A significant correlation was found between low registiration subscale of AASP and social reciprocity ($r=0.407$,$p<0.029$). A significant correlation was found between EQ subscale of EQ-SQ and ASSP total score and social reciprocity, social participation, detrimental social behaviours subscales ($r=0.701$,$p<0.000$; $r=0.608$,$p<0.000$; $r=0.814$,$p<0.000$; $r=-0.428$,$p<0.020$, respectively). Conclusion:It has been determined that sensory profile differences(low registiration, sensory seeking) in ASD are associated with social-skills and empathy-skills. It is thought that evaluating the sensory profile and making appropriate interventions in ASD will contribute to social-skills.

Keywords: autism, empathy, sensory profile, social skills

S22 Otizm Spektrum Bozukluğunda Emosyon Regülasyonunun Sosyal Beceriler İle İlişkisi: Pilot Çalişma

İpek İnal Kaleli[1], Furkan Türer[1], Sezen Köse[1]
1 Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Çocuk Ve Ergen Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Otizm spektrum bozukluğu (OSB) tanılı bireylerin sosyal becerileri normal gelişim gösteren bireylerden farklılıklar göstermektedir. Sosyal iletişim ve etkileşim alanındaki güçlükler erken yaşlardan itibaren belirgin olup uzun vadede olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir. Bu güçlükler günlük yaşamda akranlarla etkileşim başlatma, iş birliği yapma, paylaşma, arkadaş edinme veya duygusal destek sağlama alanlarında karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı OSB tanılı gençlerde emosyon regülasyonu (duygu düzenleme) stratejilerinin sosyal becerilerle ilişkisinin değerlendirilmesidir. Yöntem: Çalışmaya 11-18 yaş aralığındaki, normal zihinsel işlevselliğe sahip 29 OSB tanılı olgu ve 26 tipik gelişim gösteren sağlıklı genç dahil edilmiştir. Katılımcıların OSB tanısı DSM-5 tanı kriterleri esas alınarak yapılan klinik görüşmeyle ve semptom şiddeti Çocukluk Otizm Değerlendirme Ölçeği ile değerlendirilmiştir. OSB'ye eşlik eden tanılar K-SADS-PL-Türkçe-Uyarlaması ile değerlendirilmiştir. Katılımcıların ebeveynlerinden Otizm Sosyal Beceriler Profili (OSBP) ölçeğini doldurmaları istenmiş, katılımcıların emosyon regülasyonu stratejileri ise bir özbildirim ölçeği olan Duygu Düzenleme Ölçeği (DDÖ) ile değerlendirilmiştir. Bulgular: Çalışmaya 29 OSB'li (5kız,24 erkek;ortalama yaş:14.24±2.34) 26 sağlıklı kontrol (19kız,7erkek;ortalama yaş:13.35±2.45) katılımcı dahil edilmiştir. Kontrol grubu içerisinde bastırma ve yeniden değerlendirme duygu düzenleme stratejisini kullanan gruplar ayrı ayrı incelendiğinde bastırma stratejisini baskın kullanan grubun yeniden değerlendirmeyi baskın kullanan gruba göre sosyal karşılıklılıklarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (p=0.030). Buna karşılık OSB'li bireylerden oluşan olgu grubu kendi içerisinde incelendiğinde bastırma stratejisini yeniden değerlendirme stratejisine göre daha yoğun kullanan OSB'li olgularda CARS puanlarının ve OSBP alt-ölçeği olan Zarar Verici Sosyal Davranış ölçek puanlarının (sırasıyla p=0.005 ve p=0.016) yeniden değerlendirme stratejisini baskın kullanan OSB'li olgulara göre anlamlı yüksek olduğu görülmüştür. Sonuç ve Öneriler: Otizm spektrum bozukluğunda bastırma stratejisini baskın kullanan grupta sosyal sorunlar ve semptom şiddetinin daha fazla olduğu izlenirken tipik gelişim gösteren bireylerde duygu düzenleme stratejisi olarak bastırmanın kullanımının OSB'li bireylerdekinin aksine sosyal karşılıklılıkta artış ile ilişkili olduğu görülmektedir. Farklı nörogelişimsel süreçler yaşayan bireylerde benzer stratejilerin farklı sosyal sonuçlar doğurması konusunda yapılacak araştırmalar bu süreçlerin aydınlatılmasında rol oynayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Otizm, emosyon regülasyonu, sosyal beceriler

S22 The Relationship Of Emotion Regulation Strategies With Social Skills In Autism Spectrum Disorder: A Pilot Study

İpek İnal Kaleli[1], Furkan Türer[2], Sezen Köse[2]
1 Department Of Child And Adolescent Psychiatry, Ege University Faculty Of Medicine
2 Department Of Child And Adolescent Psychiatry, Ege University Faculty Of Medicine

Objective:Social-skills of individuals with autism spectrum disorder(ASD) differs from typically developing individuals.Difficulties in social communication and interaction are evident from an early age and can lead to long term negative consequences.These difficulties are encountered in initiating interactions with peers, collaborating, sharing, making friends or providing emotional support.The aim of this study is to evaluate the relationship of emotion regulation with social-skills in adolescents with ASD in comparison to healthy controls. Method:The study included 29 participants with ASD and 26 adolescents with typical-development and normal mental functioning(ages 11-18).ASD diagnosis was evaluated by clinical interview based on DSM-5 diagnostic criterias and symptom severity was assesed by Childhood Autism Rating Scale(CARS).K-SADS-PL-T was applied to all participants to evaluate comorbid psychiatric disorders.The Autism Social Skills Profile were administered to the parents to evaluate the social-skills and Emotion Regulation Questionnaire(self-report), was used to assess the emotion regulation strategies of participants, respectively. Findings:The study included 29 ASD(5 girls,24boys;mean age:14.24±2.34) and 26 controls(19 girls,7 boys;mean age:13.35±2.45).The groups using the suppression and cognitive-reappraisal emotion regulation strategies within the control group were examined separately, and it was found that the group utilizing the suppression strategy dominantly had higher social-reciprocity than the group using cognitive-reappraisal strategy(p=0.030).Conversely, in cases with ASD the use of emotional suppression as the dominant emotion regulation strategy was associated with an increase in both the CARS scores, indicating autism severity, and the OSBP subscale of Detrimental Social Behavior scores(p=0.005andp=0.016,respectively). Conclusion:While social problems and symptom severity were higher in the group using the suppression strategy in participants with ASD, the use of suppression as an emotion regulation strategy in individuals with typical development was associated with an increase in social-reciprocity. Research on different social consequences of similar strategies in individuals experiencing different neurodevelopmental functioning will surely play a role in illuminating these intricate processes.

Keywords: Autism, emotion regulation, social skills

S23 Otizm Spektrum Bozukluğunun Duyu Bağlaminda Meta-Analiz İncelemesi

Amine Nur Arıkan[1], Müdriye Yıldız Bıçakçı[2]
1 İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümü
2 Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümü

Giriş DSM-V (2013)'e göre otizm; sosyal etkileşim ve iletişimdeki bozukluklar (sosyal-duygusal karşılık verme güçlüğü, sözel olmayan iletişim davranışlarını kullanma ve anlamadaki yetersizlikler, gelişim düzeyine uygun iletişim başlatma ve sürdürmedeki yetersizlikler), sınırlı ve tekrarlayıcı davranışlarla karakterize, erken dönemde ortaya çıkan semptomlarıyla bireyin günlük yaşam işlevlerini yerine getirmede sınırlılıklara neden olan yaygın gelişimsel bir bozukluk olarak tanımlanmaktadır. Otizmli bireylerde birden fazla duyuda bozukluğun ortaya çıktığı görülmektedir. Otizmli çocukların tedavilerinde duyu-algı becerilerini geliştirici programlara yer verildiği ve bu konuyla ilgili birçok çalışma yapıldığı bilinmektedir. Amaç Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de Otizm Spektrum Bozukluğu tanılı çocuklarda duyu ile ilgili yapılmış olan nicel çalışmaların meta-analiz yöntemi ile incelenerek, Otizm tanılı çocuklar duyusal özellikleri ve etkileyen faktörlerin saptanması ve bu doğrultuda önerilerde bulunmaktır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada aşağıdaki sorulara cevap bulunacaktır: • Otizm tanılı çocuklar ve duyu ile ilgili yapılan çalışmalar hangi yaş grubunda ve hangi özelliklerdeki otizmli çocuklar üzerinde yürütülmüştür? • Otizm tanılı çocuklar ve duyu ile ilgili yapılan çalışmaların türleri nelerdir? • Otizm tanılı çocuklar ve duyu ile ilgili yapılan çalışmaların sonuçları ve sonuçlar doğrultusundaki öneriler nelerdir? Yöntem Yapılması hedeflenen bu çalışma için nicel araştırma desenleri içerisinden meta-analiz yöntemine yönelik tasarlanacaktır. Yapılacak olan meta-analiz çalışmasında bazı sınırlandırmalar gerekmektedir. Bu nedenle 01.01.2011-01.09.2021 tarihleri arasında Türkiye'de gerçekleştirilmiş DergiPark, TRDizin web sayfalarında yayınlanmış olan nicel çalışmalardan Otizm Spektrum Bozukluğu tanılı çocuklarda duyu ile ilgili olan "otizm", "otizm spektrum bozukluğu", "duyu" anahtar kelimeleri ile taranan makaleler veri setini oluşturacaktır. Elde edilen veriler değerlendirilecek değerlendirme sonucunda tema/alt temalara ayrılarak incelenecek ve meta-analiz yapılacaktır. Sonuç Bu çalışma ile yapılacak meta-analiz sonucunda Otizm Spektrum Bozukluğu tanısı almış olan çocuklarda duyu ile yapılmış çalışmalar ele alınacaktır. İnceleme sonucunda; Türkiye'de Otizm Spektrum Bozukluğunda duyu çalışmalarının nasıl düzenlendiği, çalışmalar sonucunda alınan sonuçları, duyu çalışmalarının Otizm Spektrum Bozukluğu tanılı çocukları ne derecede etkilediği ile ilgili sonuçlar elde edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Otizm spektrum bozukluğu, otizm, duyu, duyusal özellikler, meta-analiz.

S23 Meta-Analysis Of Autism Spectrum Disorder In The Context Of Senses

Amine Nur Arıkan[1], Müdriye Yıldız Bıçakçı[2]
1 İnonu University, Faculty Of Health Sciences, Child Development Department
2 Ankara University, Faculty Of Health Sciences, Child Development Department

Background According to DSM-V (2013), autism; It is defined as a pervasive developmental disorder characterized by social interaction, communication disorders, limited and repetitive

behaviors, and causing limitations in the individual's daily life functions with its early symptoms. It is observed that individuals with autism have disorders in more than one sense. It is known that in the treatment of children with autism, programs to improve sensory-perception skills are included, and many studies have been conducted on this subject. Aim The aim of this study is to examine the quantitative studies on the sense of children with Autism Spectrum Disorder in Turkey by meta-analysis method, and to make suggestions in terms of determining the sensory characteristics of children with Autism and influencing factors. For this purpose, the following questions will be answered in the study: • In which age group and with which characteristics were the studies on children diagnosed with autism and the senses carried out? • What are the types of studies on children with autism and sensory? • What are the results of studies on children with autism and sensory, and what are the recommendations in line with the results? Method For this study, it will be designed for the meta-analysis method among the quantitative research designs. Some limitations are required in the meta-analysis study. For this reason, among the quantitative studies carried out in Turkey between 01.01.2011 and 01.09.2021 and published on the web pages of DergiPark and TRDizin, children with Autism Spectrum Disorder were scanned with the keywords "autism", "autism spectrum disorder", "sense". The articles will form the dataset. As a result of the evaluation, the data set will be divided into themes/sub-themes, and meta-analysis will be made. Conclusion As a result of the meta-analysis to be made with this study, studies with senses in children diagnosed with Autism Spectrum Disorder will be discussed. As a result of the examination; Results will be obtained about how sensory studies are organized in Autism Spectrum Disorder in Turkey, the results obtained as a result of the studies, and the extent to which sensory studies affect children with Autism.

Keywords: Autism spectrum disorder, autism, sensory, sensory characteristics, meta-analysis.

S24 Otizm Tanılı Çocuklarda Etiyolojik Faktörlerin İncelenmesi: Tanımlayıcı Verilerin Sunumu

Asiye Uğraş Dikmen[1], Bahar Güçiz Doğan[2], Banu Çakır[3], Rengin Erdal[4], Lütfiye Hilal Özcebe[3]
1 Gazi Ünv /hacettepe Ünv.
2 Hacettepe Ünv.
3 Hacettepe Ünv
4 Başkent Ünv

Giriş-Amaç Otizmin de içinde bulunduğu otizm spektrum bozuklukları (OSB), genetik temelleri olan ve anormal beyin gelişiminin görüldüğü nörogelişimsel bir bozukluktur. Son yıllarda otizm görülme sıklığı %0,1'den yaklaşık %2'ye yükselmiştir. Otizmin etiyopatogenezi oldukça karmaşıktır ve olguların yalnızca %15-25'inde etiyolojik etmenler net olarak belirlenebilmektedir. Olası etiyolojik etmenler arasında genetik, nöroanatomik, ailesel ve çevresel bazı etmenler yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı, 6-12 yaş arası Otizm tanılı çocukların 0-24 aylık dönemlerine, annelerinin gebelik sürecine, aldıkları tıbbi tedavi ve/veya özel eğitim hakkında bilgi edinmek ve otizm hastalığının etiyolojinde yer alan annenin gebelik öyküsü ve erken çocukluk dönemine ait olası etkenleri saptamaktır. Yöntem Araştırma, eşleştirilmiş vaka-kontrol çalışmasıdır. Ankara ili Çankaya ve Mamak bölgesindeki okullara ve özel eğitim merkezlerine devam eden 356 otizmli bireyin ailelerine ulaşılmıştır. İki kontrol grubu olarak aynı sayıda akrabalarına ve Gazi hastanesi çalışanlarına anket uygulanmıştır. Vaka / kontrol toplamda 1068 kişiye ulaşılmıştır. Bulgular Vaka grubunun %59.7'si orta gelirli, baba eğitimi anne eğitiminden daha yüksek idi. Annelerin %9.8'i ve babaların %6.9'unun gebelik öncesi kronik hastalığı vardı. Gebe iken Annelerin %23.7'sinin anemisi var. %5.7'si gebe iken sigara içmiş, %11.8'inin yanında hergün sigara içilmiş, %15.2'si enfeksiyon geçirmiş, %23'ü acı olay yaşamış, %64,5', sezaryen ile doğmuş, %24.8'inde doğumda problem yaşanmış (zor doğum, küvözde kalma..vb) ve %17,6'sı istenmeyen gebelik. Ailelerin %11.8'inde ailesinde ruhsal hastalık, %5.7'sinde başka otizm tanısı olanlar var. Otizm tanısını göz teması kurmama, konuşamama ve yürüyememe belirtileri ile almışlar. %78.3'ü iki yaş öncesi tanı almış. Annelerin %61.5'i otizm konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığını düşünüyor. Kontrol grubu ile karşılaştırıldığında; istatistiksel olarak anlamlı derecede vaka grubunun geliri daha düşük, gebelik öncesi anemi sıklığı fazla, gebelikte pasif içiciliğe maruziyet daha fazla bulunmuştur. Yine vaka grubunda doğumda sorun yaşama sıklığı ve doğum sonrası hastanede kalma sıklığı fazladır. Tartışma-Sonuç Otizm konusunda sağlık bilimleri alanında yapılan çalışmalar kısıtlı sayıdadır. Bu çalışmanın sonuçlarının, otizme yönelik birincil (ilişkili faktörün etkisi azaltarak) ve ikincil (otizm tanısının erken yaşta, 2 yaş civarında konularak, özel eğitime erken başlanması) koruma stratejilerinin oluşturulmasına yardımcı olacaktır. Erken yaşta tanı almak ve otizmli çocuğun özelliklerine göre zaman kaybetmeden özel eğitime başlanması, çocuğun yaşıtları ile benzer gelişim göstermesine, sosyalleşebilmesine ve yaşamında başarılı olmasına katkı sağlayacaktır

Anahtar Kelimeler: Otizm, vaka-kontrol, Türkiye, çocuklar

S24 Evaluation Of Etiological Factors In Children With Autism: Descriptive Datas

Asiye Uğraş Dikmen[1], Bahar Güçiz Doğan[2], Banu Çakır[2], Rengin Erdal[3], Lütfiye Hilal Özcebe[2]
1 Gazı Unıversıty/hacettepe Unıversıty

2 Hacettepe Unıversıty
3 Başkent Unıversıty

Aims Autism spectrum disorders (ASD), including autism, are a neurodevelopmental disorder with genetic basis and abnormal brain development. In recent years, the incidence of autism has increased from 0.1% to approximately 2%. The etiopathogenesis of autism is quite complex and etiological factors can be determined clearly in only 15-25% of cases. Possible etiological factors include genetic, neuroanatomical, familial and environmental factors. The aim of this study is to obtain information about the 0-24 month period of children with autism between the ages of 6-12, the pregnancy process of their mothers, the medical treatment and/or special education they received, and to determine the possible factors related to the mother's pregnancy history and early childhood in the etiology of autism. Method The research is a paired case-control study. Families of 356 individuals with autism who attend schools and special education centers in the Çankaya and Mamak regions of Ankara were reached. A questionnaire was applied to the same number of relatives and Gazi hospital staff as two control groups. Case / control total of 1068 people were reached. Findings 59.7% of the case group were middle-income and father's education was higher than mother's education. 9.8% of mothers and 6.9% of fathers had chronic disease before pregnancy. While pregnant, 23.7% of mothers have anemia. 5.7% smoked while pregnant, 11.8% smoked daily, 15.2% had an infection, 23% experienced a painful event, 64.5% were born by cesarean section, 24.8% had a problem at birth (difficult birth, staying in an incubator, etc.) and 17.6% of them were unwanted pregnancies. 11.8% of families have a family history of mental illness and 5.7% have other autism diagnoses. They were diagnosed with autism with symptoms of not making eye contact, not being able to speak and walking. 78.3% of them were diagnosed before the age of two. 61.5% of mothers think that they do not have enough information about autism. Compared with the control group; Statistically significant, the income of the case group was lower, the frequency of anemia before pregnancy was higher, and exposure to passive smoking during pregnancy was higher. Again in the case group, the frequency of having problems at birth and the frequency of hospitalization after birth were higher. Conclusion Studies on autism in the field of health sciences are limited. The results of this study will help to establish primary (reducing the effect of the related factor) and secondary (autism diagnosis at an early age, around the age of 2 years, starting special education early) prevention strategies for autism. Getting diagnosed at an early age and starting special education without losing time according to the characteristics of the child with autism will contribute to the child's similar development, socialization and success in life.

Keywords: Autism, case-control, Turkey, children

S25 Ön Lisans Çocuk Gelişimi Bölümü Öğrencilerinin Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklari Fark Edebilmesi Düzeylerinin İncelenmesi

Fulden Tunç [1]
1 İstanbul Okan Üniversitesi

Bu araştırmanın amacı; Çocuk gelişimi bölümü ön lisans öğrencilerinin OSB (Otizm spektrum bozukluğu) olan çocukları fark edebilme düzeylerini incelemektir. Bazı gelişimsel yetersizlik grupları dış görünüşle fark edilmemekte sadece davranış ve sosyal etkileşim problemleri ile kendini göstermektedir. Bu araştırmada çocuk gelişimi bölümü öğrencilerinin bu davranış problemleri ve sosyal etkileşim özelliklerine göre OSB (Otizm spektrum bozukluğu)'nın farkında olup olmadığına bakılmıştır. Nitel araştırma ile gerçekleştirilen bu çalışmada, katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Araştırmaya İstanbul ilinde bulunan özel üniversitelerin ön lisans Çocuk Gelişimi programında öğrenim gören 30 öğrenci katılmıştır. Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Çalışma grubuna, OSB (otizm spektrum bozukluğu) ilgili açık uçlu bir soru sorulmuştur. Toplanan veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın bulguları doğrultusunda, çalışma grubu otizm spektrumu bozukluğu ile ilgili yüksek oranlarda tanı dışı cevaplar verme ve yanıt vermeme durumunun yüksek olduğu tespit edilmiştir. Özel eğitim dersi alan ön lisans öğrencilerinin, özel eğitim dersi almayan öğrencilere oranla daha yüksek oranda doğru cevaplar verdiği gözlemlenmiştir. Fakat özel eğitim dersi almasına rağmen, cevap verememe veya tanı dışı cevap verme durumlarının olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Otizm spektrum bozukluğu, özel eğitim, çocuk gelişimi

S25 Investigation Of The Levels Of The Students Of The Department Of Child Development To Notice Children With Autism Spectrum Disorder

Fulden Tunç [1]
1 Istanbul Okan University

The purpose of this research; The aim of this study is to examine the level of recognition of children with ASD (Autism Spectrum Disorder) of associate degree students of child development department. Some developmental disability groups are not recognized by appearance, but only manifest themselves with behavioral and social interaction problems. In this study, it was examined whether the students of the child development department are aware of ASD (Autism Spectrum Disorder) according to these behavioral problems and social interaction characteristics. In this study, which was carried out with qualitative research, the participants were selected by purposive sampling method. 30 students studying in the associate degree Child Development program of private universities in Istanbul participated in the research. Research data were collected with a semi-structured interview form. The study group was asked an open-ended question about ASD (autism spectrum disorder). The collected data were analyzed by content analysis. In line with the findings of the study, it was determined that the study group had high rates of undiagnosed answers and non-response related to autism spectrum disorder. It has been observed that associate degree students who take special education lessons give correct answers at a higher rate than students who do not

take special education lessons. However, it was concluded that there were cases of not being able to answer or giving answers out of diagnosis, despite taking special education lessons.

Keywords: Autism spectrum disorder, special education, child development

S26 Türkçe Konuşan, Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocukların Sözcük Dağarcığının İncelenmesi

Ceyhun Servi[1]
1 Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) nöro-gelişimsel bir bozukluk olarak tanımlanmaktadır. Sosyal etkileşimde sınırlı performans, OSB'nin en ortak tanısal özelliği olarak kabul edilmektedir. Kullanımbilgisindeki problemler otizme özgü olsa da son yıllarda anlambilgisindeki güçlükler de OSB olan çocukların ortak özellikleri olarak öne çıkmaktadır. Dolayısıyla OSB olan çocukların tipik gelişim gösteren akranları gibi sözel dili kullanamayabilecekleri ve kendilerine söylenenleri anlayamayabilecekleri söylenebilir. OSB olan çocukların sözcük dağarcıklarıyla ilgili çalışmaların önemli bir kısmı İngilizce konuşan çocuklara odaklanmış bulunmaktadır. Türkçe konuşan OSB olan çocuklara odaklanan çalışmalar sınırlı sayıdadır. Buna ek olarak çalışmaların çoğunluğunda formal değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ancak klinik ortamlar altında yapılan dil değerlendirmeleri çocuğun performansına ilişkin en iyi bilgiyi vermeyebilir. Dolayısıyla en doğru bilgi için doğal bağlamda değerlendirme önerilmektedir. Bu çalışmanın verilerini elde etmek amacıyla doğal dil örneği analizi ve demografik bilgi formu kullanılmıştır. Dil örnekleri 18'i OSB olan ve 18'i takvim yaşı ve sözel olmayan zeka bölümü eşleştirilmiş tipik gelişen toplam 36 çocuktan toplanmıştır. Çocukların otizm düzeyleri CARS ile belirlenmiştir. Sohbet bağlamındaki dil örnekleri 15 dakikalık oturumlarda alınmıştır. Oturumlar kaydedilmiş ve çevriyazıya dönüştürülmüştür. Çevriyazıların analizinde Systematic Language Analysis Research Version (SALT-TK 18) kullanılmıştır. Analizlerde sözcük dağarcığı ile ilgili olduğu bilinen Toplam Sözcük Sayısı (TSÖZS), Farklı Sözcüklerin Sayısı (FSÖZS), Farklı Sözcüklerin Toplam Sözcüklere Oranı (FTS) ve Farklı Sözcüklerin Toplam Sözcüklere Hareketli Ortalaması çıktılarının iki grup arasındaki farkı incelenmiştir. Bulgular alanyazında yer alan bilgiler çerçevesinde tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Otizm Spektrum Bozukluğu, Sözcük Dağarcığı, Dil Örneği Analizi

S26 Investigation Of Vocabulary In Turkish Speaking Children With Autism Spectrum Disorder

Ceyhun Servi[1]
1 Aydın Adnan Menderes University

Autism Spectrum Disorder (ASD) has defined as a neuro-developmental disorder. Limited performance in social interaction is accepted as the most common diagnostic property of ASD. Although problems in pragmatics can be characterized by autism in recent years, difficulties in semantic are also highlighted as a common feature of children with ASD. So it can be said that children with ASD may not use verbal language and may not understand what they are told as their typically developing peers. Studies about vocabulary in children with ASD have been focused especially on English-speaking children. There has been a limited study that focused on semantic of Turkish-speaking children with ASD. Additionally, formal assessment tools have been used in most of the studies. But it is known that language assessments under clinical circumstances may not give the best information about the children's performance.

Thus, evaluation in a natural context is recommended for the most accurate information. In this study spontaneous language sample analysis and demographic information scale was used for gathering data. Language samples were collected from 36 children: 18 with ASD, 18 with typical development who matched by chronological age and nonverbal IQ. CARS was used to determine the autistic severity of the children. Conversational language samples were taken in 15-minute sessions. Sessions were recorded and transcribed. Systematic Language Analysis Research Version (SALT-TK 18) was used to analyze language transcriptions. The analysis looked at the difference between two groups for the Number of Total Words (NTW), Number of Different Words (NDW), Type Token Ratio (TTR), and Moving-Average Type Token Ratio (MATTR) that are linked to the vocabulary diversity. Findings are going to be concluded with the literature.

Keywords: Autism Spectrum Disorder, Vocabulary, Language Sample Analysis

S27 Video Konferans Araciliğiyla Uzaktan Eğitimle Sunulan Aile Eğitim Programinin Annelerin Etkinlik Çizelgesi Hazirlama Ve Uygulamadaki Etkililiği

Meryem Uçar Rasmussen[1], Ilknur Çifci Tekinarslan[1]
1 Bolu Abant Izzet Baysal Üniversitesi

Bu araştırmanın amacı, video konferans aracılığıyla uzaktan eğitimle sunulan aile eğitim programının OSB tanılı çocuğa sahip annelerin etkinlik çizelgesi hazırlama ve etkinlik çizelgesi uygulamadaki etkililiğini belirlemektir. Araştırmada ayrıca anneler tarafından sunulan öğretim sürecinin OSB tanılı çocukların etkinlik çizelgesi izleme becerisi edinmeleri üzerindeki etkililiğini belirlemek de amaçlanmıştır. Araştırmada tek-denekli araştırma desenlerinden AB modeli ve Yoklama Evreli Katılımcılararası Çoklu Yoklama Modeli kullanılmıştır. Annelere etkinlik çizelgesi hazırlama ve çizelge izlemeyi öğretme becerisi edindirmek amacıyla iki bölümden oluşan bir aile eğitimi programı geliştirilmiş ve bu program annelere video konferans yoluyla internet üzerinden sunulmuştur. Uygulamada öncelikle görsel içerikli slayt sunumları kullanılarak önbilgi, model olma, tartışma ve soru cevap gibi tekniklerle hedef beceriye ilişkin bilgilendirme aşaması gerçekleştirilmiş ardından annelerin edindikleri beceriyi uygulamaları amacıyla bağımsız uygulama aşamasına yer verilmiştir. Son olarak ise annelerin gerçekleştirdiği bağımsız uygulama oturumlarına geri bildirimlerin sunulduğu geri dönüt aşaması gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonunda elde edilen verilerde annelerin etkinlik çizelgesi hazırlama ve etkinlik çizelgesi izlemeyi öğretme becerisini edindikleri görülmüştür. Bulgularda ayrıca anneler tarafından sunulan öğretimin sonunda çocukların etkinlik çizelgesi izleme becerisini edindikleri ve üç OSB tanılı çocuktan ikisinin beceriyi farklı çizelgeye genelleyebildikleri belirlenmiştir. Sosyal geçerlik verilerinde annelerin programın içeriği ve uzaktan eğitimle sunulmasına ilişkin çocukların ise anneleri tarafından sunulan öğretim sürecine ilişkin oldukça olumlu görüş bildirdikleri ve araştırmanın sosyal geçerliğinin yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Etkinlik Çizelgesi Hazırlama, Etkinlik Çizelgesi İzleme Becerisi Öğretimi, Uzaktan Aile Eğitimi, Video Konferans, Uzaktan Eğitim

S27 The Effectiveness Of A Family Training Program Offered By Distance Learning Via Video Conferencing Teaching Mothers To Prepare And Implement Activity Schedules

Meryem Uçar Rasmussen[1], Ilknur Çifci Tekinarslan[1]
1 Bolu Abant Izzet Baysal University

The aim of this study is to determine the effectiveness of a family training program offered by distance education via video conferencing teaching mothers with children with ASD how to prepare and implement activity schedules. The additional aim of the study is also to determine the effectiveness of the teaching process offered by mothers to their children to acquire the skills of following activity schedules. The study is based on a single-subject research design, where AB Model and Multiple Probe Model with Probe Conditions Across Subject Model were used. The mothers were trained through a family training program consisting of two parts, one providing them with the ability to prepare, and another with the ability to implement

activity schedules. These two parts of the program were presented to the mothers via video conferencing over the internet, and they consisted of three stages. Firstly, the stage of informing the mothers about preparing and implementing activity schedules was carried out with techniques such as pre-knowledge, modeling, discussion, and question-answer using primarily visual slide presentations. Secondly the mothers applied their knowledge from the first stage to teach their children with ASD to follow the activity schedules consisting of daily selfcare skills. Finally, feedback was given to the mothers for their ability to successfully teach the activity schedules to their children with ASD. According to the data obtained at the end of the study, it was observed that mothers gained the skills of preparing activity schedules, and that mothers acquired the skills of teaching how to follow activity schedules. In the findings, it was also determined that at the end of the instruction provided by the mothers, the children acquired the ability to follow activity schedules and two out of three children diagnosed with ASD were able to generalize the skills to a different schedule. In the social validity data, it was determined that the mothers gave a very positive opinion about the content of the program and its presentation through distance education, and the children gave a very positive opinion about the teaching process offered by their mothers, and the social validity of

Keywords: Preparing Activity Schedule, Teaching Activity Schedule Following Skills, Distance Family Training, Video Conferencing, Distance Education

S28 Artırılmış Gerçeklik Uygulamaları Otizmli Çocukların Gelişimlerini Destekler Mi?

Fatih Aydoğdu[1], Figen Gürsoy[2]
1 Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
2 Ankara Üniversitesi

Artırılmış gerçeklik (AR) gibi teknolojik temelli uygulamalar, çocukların güvenli ve büyüleyici ortamları deneyimlemelerine imkân tanımaktadır. Artırılmış gerçekliğin sanal dünyayla fiziksel dünyayı birleştirmedeki başarısı özellikle otizmli çocukların gelişimleri üzerine önemli katkıları sunmaktadır. Artırılmış gerçekliğin görsel, ses ve harekete yönelik sunduğu uygulamalar göz teması kurma, dikkat gibi konularda sorun yaşayan otizmli çocukların ilgisini çekmektedir. Bu uygulamalar otizmli çocukların gelişimleri üzerine tasarlanan öğrenme deneyimlerini zenginleştirmekte, daha kalıcı öğrenme imkanı sağlamaktadır. Araştırmada otizmli çocuklar üzerinde uygulanan artırılmış gerçeklik uygulamalarına yönelik deneysel çalışmalar gözden geçirilmiş, farklı gelişim alanlarına etkisi araştırılmış, böylece konu ile ilgili deneysel çalışmaların eğilimlerinden ve çocuklara etkisinden yola çıkılarak artırılmış gerçekli temelli uygulamaların otizmli çocukların gelişimlerine etkisi üzerinde durulmuştur. Araştırma sonucunda otizmli çocukların gelişimlerine yönelik çalışmaların son yıllarda artış gösterdiği, farklı becerilerin geliştirilmesine yönelik uygulamalara yer verildiği ve deneysel çalışmaların otizmli çocukların gelişimlerine olumlu yönde katkı sunduğu ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: otizm, çocuk, artırılmış gerçeklik, deneysel çalışmalar

S28 Do Augmented Reality Applications Support The Development Of Children With Autism?

Fatih Aydoğdu[1], Figen Gürsoy[2]
1 Erzincan Binali Yıldırım University
2 Ankara University

Technology-based applications such as augmented reality (AR) allow children to experience safe and fascinating environments. The success of augmented reality in combining the virtual world with the physical world makes significant contributions to the development of children with autism. The applications of augmented reality for visual, sound and movement attract the attention of children with autism who have problems in eye contact and attention. These applications enrich the learning experiences designed for the development of children with autism and provide more permanent learning opportunities. In the study, experimental studies on augmented reality applications applied on children with autism were reviewed, their effects on different developmental areas were investigated, thus, the effects of augmented reality-based applications on the development of children with autism were emphasized, based on the tendencies of experimental studies on the subject and their effects on children. As a result of the research, it has been revealed that studies on the development of children with autism have increased in recent years, applications for the development of different skills are included, and experimental studies contribute positively to the development of children with autism.

Keywords: autism, child, augmented reality, experimental studies